

Kvalitetsmelding 2024

For videregående opplæring i Finnmark

Skoleåret 2023/2024

Lærlingeåret 2023

Forord

Kvalitetsmeldingen er et viktig verktøy for å jobbe systematisk med å videreutvikle læringsmiljø og læringsutbytte for elever og lærlinger. Meldingen skal gi de folkevalgte en beskrivelse av tilstanden innenfor den videregående opplæringen i Finnmark fylkeskommune. Meldingen vil derfor kunne være et viktig kunnskapsgrunnlag for politiske beslutninger. Videre vil meldingen være et godt grunnlag for konstruktiv dialog mellom folkevalgte, lærerorganisasjonene, lærebedrifter og fylkesadministrasjonen.

Vi har i denne meldingen ønsket å vise ulike oppgaver som opplæringsavdelinga og skolene arbeider med. Vi må ha blikket mot fremtiden og ønsker å være forberedt på de oppgavene og endringene som vi ser kommer med ny opplæringslov, fullføringsreform og generell samfunnsutvikling.

De offisielle gjennomføringstallene målt over fem og seks år har fortsatt å økte. Da Utdanningsdirektoratet publiserte de ferskeste tallene i august 2024, lå Finnmark på 73,1 %, som er det beste resultatet til nå. Resultatet viser at det jobbes godt innenfor opplæringsfeltet i fylket. Det er likevel noe grunn til uro for synkende årsgjennomføring de fire siste årene. Det er også et økende fravær hos elevene, noe som kan medføre manglende karakter i fag. Selv om dette er noe som observeres på nasjonalt nivå, er det viktig å følge dette opp og finne tiltak.

I Fylkestingsvedtak 14/23 bes det komme med tiltak som kan legge til rette for å øke gjennomføring til 90 %. For å finne gode tiltak er det viktig å ha god oversikt over hele opplæringsfeltet. Det håper vi denne meldingen er et bidrag til. At videregående opplæring lykkes med sitt oppdrag, har stor betydning for ungdommene og arbeids- og samfunnslivet i Finnmark.

Margunn Blix
Opplæringssjef

Sammendrag

Kvalitetsmeldingen for 2023/2024 viser at kvaliteten på den videregående opplæringa i Finnmark ligger på et stabilt og godt nivå. Resultatene i Finnmark har hatt en god utvikling over år og kvaliteten i den videregående opplæringen er god. Dette understøttes av tilbakemeldingene i elevundersøkelsen og ungdataundersøkelsen.

Strategiplanen for videregående opplæring har siden 2020 hatt en fast satsing på *læringsmiljø, tilpasset opplæring og vurdering*.¹ Dette arbeidet videreføres.

Læringsmiljøet i skolene og lærebedriftene er i hovedsak godt. Skolene jobber med å legge til rette for et godt læringsmiljø som skal øke trivsel og hindre utenforskap. Finnmark har hatt en positiv utvikling over år, og vi vil fortsette med å støtte og arbeide for at læringsmiljøet skal oppleves som godt.

Læringsresultatene holder seg stabile og viser at gjennomføringen i Finnmark fortsatt øker. For elever/lærlinger som begynte for fem og seks år siden, ligger gjennomføringen nå på 73,1 prosent. Ifølge statistikk som måler gjennomføring per skoleår, fullførte og bestod 80,4 prosent av elevene i Finnmark for skoleåret 2023/2024. Dette representerer en nedgang på 2,4 prosentpoeng fra den forrige målingen.

Skoleeier har i mange år arbeidet for å etablere et solid system for kvalitetsforbedring i videregående opplæring. Skolene har arbeidet forskningsbasert og systematisk. Skolene gjennomfører selvanalyser av sin virksomhet og sammen med skoleeier evalueres arbeidet for å finne effektive rutiner og tiltak.

Erfaringer fra skoleåret viser:

Utviklingsmuligheter	Dette er bra
Synkende årsgjennomføring de tre siste årene.	Gjennomføring målt etter fem/seks år øker.
Økende fravær de tre siste årene.	Elevene trives på skolen.
Frafall i overgangen mellom vg2-vg3 på yrkesfag.	En høy andel av søkere får læreplass, og de fleste fullfører læretiden. Færre avbryter læretiden.
Ca. 100 elever slutter på vgs hvert år.	Læringsresultatene er stabile.
Skolehelsetjenesten har et ujevnt tilbud.	Læringsmiljøet er godt.
Elever som får karakteren 1 og IV (ikke vurderingsgrunnlag)	Forekomsten av mobbing er lav i forhold til nasjonale tall
Stor variasjon på digital ferdighet	Studieforberedende elever gjør det bra.
Manglende språkferdigheter i norsk hos minoritetsspråklige.	Snitt på grunnskolepoeng har økt jevnlig siden 2017/2018.
Lave grunnskolepoeng har betydning for gjennomføring i vgs.	Økning av voksne i yrkesfaglig opplæring

¹ [strategi-videregaende-opplaring-i-finnmark.pdf](#)

Innhold

1 Innledning	6
2 Elever og skolen	7
2.1 Elevantall og elevantallutvikling.....	7
2.2 Innføringstilbud til unge innvandrere.....	8
2.3 Oppfølgingstjenesten.....	9
2.4 Oppfølging av elevenes psykiske og fysiske helse - skolehelsetjenesten	11
2.5 Pedagogisk-psykologisk tjeneste	14
2.6 Lærere i videregående skole	15
2.7 FROG livsmestring	16
2.8 Forberedelse til ny opplæringslov med forskrifter	16
2.9 Oppfølging av de videregående skolene	17
2.10 Samarbeid med Utdanningsdirektoratet om de statlige samiske skolene.....	18
2.11 Samisk og finsk.....	18
3 Læringsmiljø.....	20
3.1 Elevundersøkelsen	20
3.2 Ungdata undersøkelsen	24
4 Læringsresultater	27
4.1 Grunnskolepoeng.....	27
4.2 Standpunkt og eksamenskarakterer.....	28
5 Gjennomføring.....	29
5.1 Gjennomføring	29
5.2 Overganger	33
6 Videregående opplæring i bedrift 2023	36
6.1 Formidling til læreplass.....	36
6.2 Gjennomføring av læretiden.....	37
6.3 Lærebedrifter i Finnmark	40
6.4 Fag- og svennebrev	41
6.5 Fagopplæringskoordinatorer	42
6.6 Arctic Skills	43
7 Videregående opplæring for voksne	44
7.1 Søkere og tilbud til videregående opplæring for voksne	44
7.2 Utdanningsløftet	46
8 Konkretisering og prioritering av tiltak	48
8.1 Digitalisering	48

8.2 Opplæring i kriminalomsorgen.....	49
8.3 Nettskolen	51
8.4 Sommerskole/høst skole	52
8.5 Veien hit og veien videre.....	53

1 Innledning

Denne meldingen er en årlig rapportering til fylkestinget om hvordan vi vurderer områdene *læringsmiljø, læringsresultat og gjennomføring* og i den videregående opplæringen i Finnmark. Rapporten er ment å være et utgangspunkt for dialog, drøftinger og planlegging av arbeidet med kvalitetsutvikling i fylkeskommunen. Det er et mål at funn og resultater som presenteres, skal bidra til at aktører på alle nivåer kontinuerlig reflekterer over egen aktivitet og at det i neste omgang fører til at forbedringstiltak settes inn der det avdekkes svakheter.

Denne kvalitetsmeldingen forholder seg tidligere opplæringslov, som var gjeldende til 31.07.24. Fylkeskommunen plikter etter opplæringslova å ha et forsvarlig system for å følge opp resultater og arbeide med kvalitetsutvikling, og kvalitetsmeldingen er et ledd i dette arbeidet.

§ 13-3e: Plikt for kommuner og fylkeskommuner til å arbeide med kvalitetsutvikling

Kommunen og fylkeskommunen skal ha eit forsvarleg system for å følgje opp resultatata frå nasjonale kvalitetsvurderingar som departementet gjennomfører med heimel i § 14-4. Som ein del av oppfølgingsansvaret, skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av kommunestyret og fylkestinget.

Kvalitetsmeldingen omhandler hovedsakelig om skoleåret 2023/2024 for elevdata, og kalenderåret 2023 for fagopplæring i bedrift.

Det brukes overveiende offisielle kilder, som statistikk fra Utdanningsdirektoratets statistikkportal. I tillegg er verktøyet Qlik Sense benyttet, som henter grunnlaget fra Vigo. God dialog med skolen samt skolenes selvanalyse er viktig erfaringsbasert kunnskap som legges til grunn for meldingen. Samlet sett gir dette grunnlaget et godt oversiktsbilde for å drøfte kvaliteten i den videregående opplæringen i Finnmark.

Forkortelser som går igjen er *vg1, vg2, vg3, vg3 i skole* og *vg4*. Dette står for videregående opplæring årstrinn 1, 2, 3 og 4. Vg4 er påbygging til generell studiekompetanse. Begrepet *gjennomføring* forstås som fullført og bestått i alle fag og eksamener.

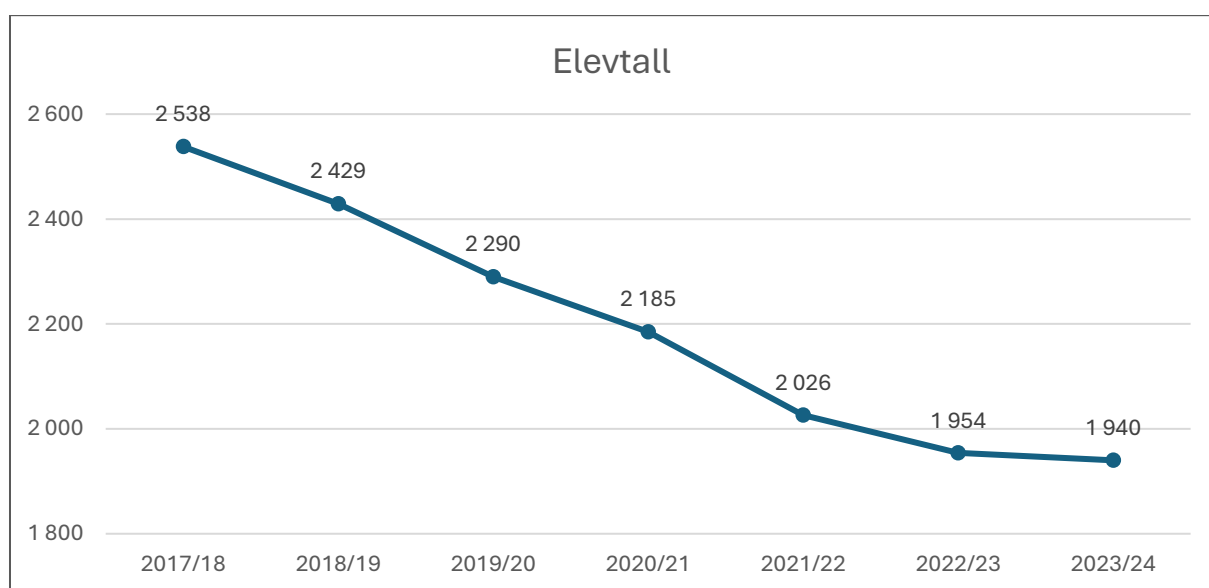
Utdanningsdirektoratet er skoleeier for de samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino. De inngår dermed ikke i denne kvalitetsmeldingen. Unntaket er oppfølgingstjenesten og lærlinger fra disse skolene som fylkeskommunen følger opp.

2 Elever og skolen

2.1 Elevtall og elevtallsutvikling

Opplæringsavdelingen i Finnmark fylkeskommune har ansvaret for å administrere åtte videregående skoler. I skoleåret 2023/2024 hadde Finnmark totalt 1940 elever, hvorav 992 var registrert på yrkesfaglige programmer, 849 på studieforbereende programmer og 99 elever på påbygging til studieforbereende.

Prosentvis er det 51,1% på yrkesfag, 43,8% på studieforbereende og 5,1% gikk påbygging.

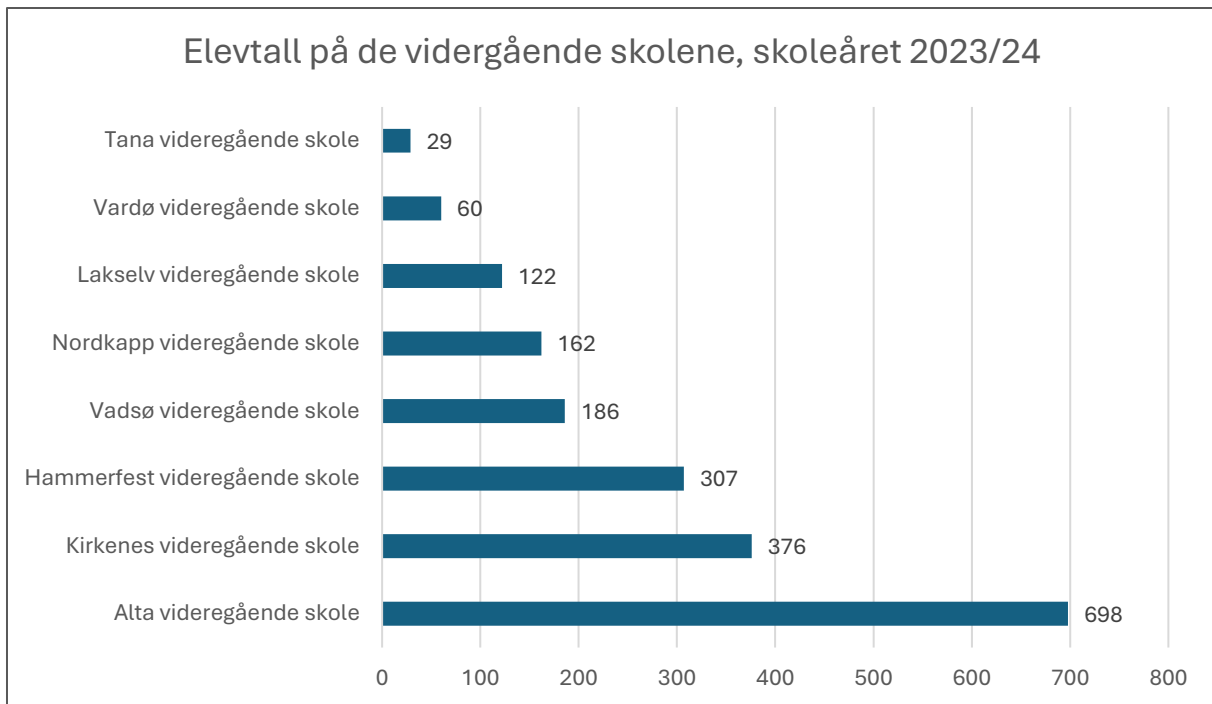
Tabell: Elevtall i Finnmark fra 2017/2018 til 2023/24 Kilde Qlik Sense²

Elevtallet i Finnmark er synkende, noe som kan påvirke framskrivning av tilbudsstrukturen i Finnmark. Tall fra SSB³ beregner at det også fremover vil bli færre avgangselever fra grunnskolene i Finnmark.

I juni 2021 ble fullføringsreformen vedtatt av Stortinget. Reformen vil kunne medføre konsekvenser for videregående opplæring i årene som kommer. Alle som har begynt på videregående utdanning skal ha rett til å fullføre. Et sentralt tiltak er utvidet rett til videregående opplæring fram til studie- eller yrkeskompetanse, noe som også vil påvirke og ha en betydning for elevtallet i de neste årene.

² Elevtallet er hentet fra Qlik Sense. . Tallene i Qlik Sense avviker fra Udir sine offisielle tall. Qlik Sense teller elever 1. oktober og 1. april. Udir opererer kun med elevtelling 1. oktober.

³ [14289: Framskrevne befolkningsendringer, etter region, alternativ, år og statistikkvariabel. Statistikkbanken \(ssb.no\)](#)

Tabell: Fordeling av elever på de videregående skolene

Sammenlignet med foregående skoleår har Alta vgs 64 færre elever dette skoleåret. De andre skolene har et økt elevtallet. Unntaket er Vardø og Tana med forholdsvis to og fire færre elever.

2.2 Innføringstilbud til unge innvandrere

Fylkeskommunen kan legge til rette for at det gis mer grunnskoleopplæring til minoritetsspråklige med rett til videregående opplæring, og til elever som har behov for det for å kunne gjennomføre opplæringen, jf. § 4A-1, andre ledd, i opplæringsloven.

Forutsetningen for rett til videregående er bestått grunnskole i Norge, eller minst 9 år med grunnskole fra utlandet. Man søker så fylkeskommunen om inntak til videregående opplæring sammen med dokumentasjon på skolegang dersom skolegangen er tatt i utlandet.

For minoritetsspråklige er søknadsfristen 1. februar, men fylkeskommunen har vært fleksibel med flyktninger som har ankommet etter denne datoen, og som kan vise til dokumentasjon på minst ni års skolegang fra hjemlandet.

Innføringstilbud

Fylkeskommunen har innføringstilbud og kombinasjonstilbud for minoritetsspråklige søkere i alderen 16-24 år, som ikke er klare for ordinære videregående løp.

Innføringstilbudene er fylkeskommunalt finansierte hvor søkerne må ha rett til videregående opplæring før de kan bli inntatt til tilbudet.

Kombinasjonstilbudene er et tilbud hvor kommune og fylkeskommune samarbeider om å gi elevene mer grunnskoleopplæring. Tilbudet finansieres av både kommune og fylkeskommune, etter en fastsatt fordelingsnøkkel. Elevgruppen består av en kombinasjon av elever, a) Kommunale elever over opplæringspliktig alder, som ikke har bestått grunnskole og dermed står uten rett til videregående

opplæring og, b) fylkeskommunale elever med rett til videregående opplæring, men som likevel har behov for mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre ordinær videregående opplæring.

I praksis vil de kommunale og de fylkeskommunale elevene kunne være i samme klasserom på skolen og få felles opplæring. På noen av skolene er klassene nivåinndelt, men dette avhenger av størrelsen på skolen og antall søkere til disse to tilbudene.

For skoleåret 2023/2024 har antall klasser på skolene vært som følger:

- Kirkenes vgs.: 1 fylkeskommunal klasse
- Vadsø vgs.: 1 kommunal/fylkeskommunal klasse (kombinert)
- Hammerfest vgs.: 1 kommunal klasse + 1 fylkeskommunal klasse
- Alta vgs.: 3 fylkeskommunale klasser
- LOSA: 1 fylkeskommunal klasse

Ved fylkeskommunens elevtelling 1. oktober 2023 var det 76 elever i de fylkeskommunale innføringstilbudene ved fylkets skoler.

Særskilt språkopplæring

Språklig tilrettelegging i ordinær klasse er det vanligste tilbudet for minoritetsspråklige elever. Elever med andre morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt språkopplæring frem til de kan norsk godt nok til å følge den vanlige opplæringen, jf. § 3-12 i opplæringsloven. Dersom det er nødvendig, skal fylkeskommunen etter lov tilby elever tospråklig fagopplæring, morsmålsopplæring, eller begge deler. Fylkeskommunen har anledning til å gi opplæring i egne grupper eller klasser for elever med kort botid og vedtak om særskilt språkopplæring, dersom eleven samtykker.

Høsten 2023 fikk 102 elever vedtak om særskilt språkopplæring.

2.3 Oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten (OT) er en fylkeskommunal tjeneste som har fulgt opp ungdom mellom 16 og 21 år, som sto utenfor videregående opplæring. Målet var å bidra til at ungdommene kom ut i aktivitet, fortrinnsvis opplæringsrelatert aktivitet som fører til grunnkompetanse, yrkeskompetanse eller studiekompetanse. OT hadde også et forebyggende ansvar for elever som sto i fare for å avbryte skolegangen.

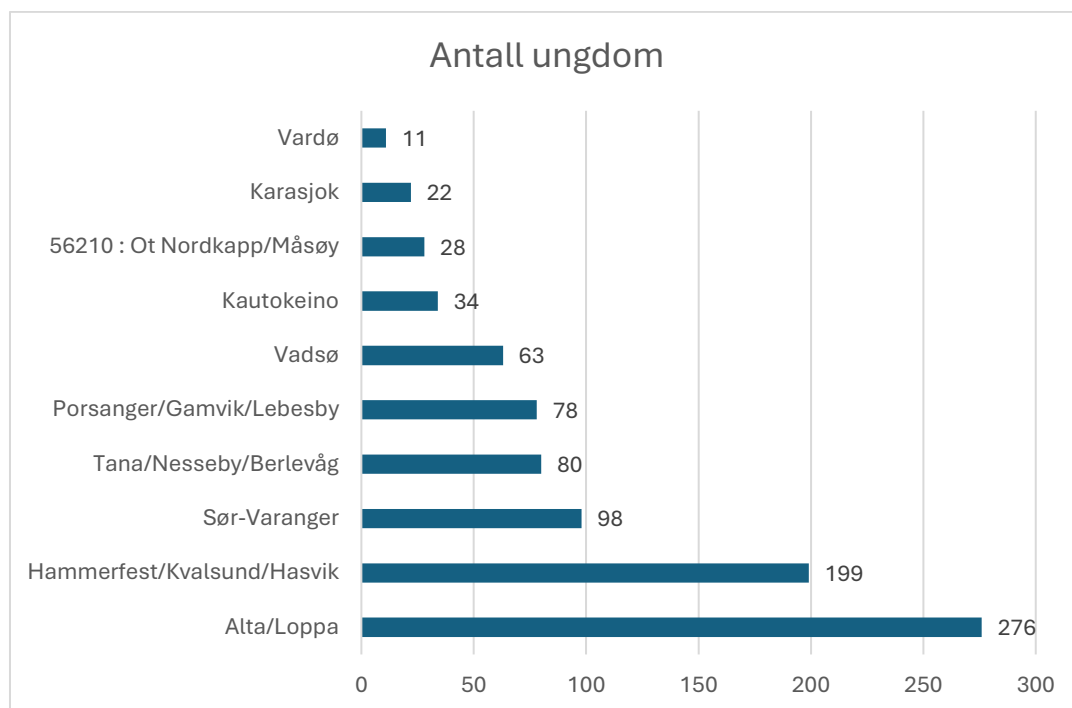
Oppfølgingstjenesten i Finnmark er lokalisert med stedlige OT-rådgivere på alle de offentlige videregående skolene i Finnmark og ved de to samiske, statlige videregående skolene i Karasjok og Kautokeino. I tillegg ble den private videregående skolen i Båtsfjord dekket av OT-rådgiver ved Tana videregående skole.

OT-rådgiverne var en del av lokale oppfølgingsteam. Disse besto av etater og ressurspersoner i lokalmiljøet, for eksempel NAV, pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), næringslivet, skolehelsetjenesten, og andre kommunale tjenester, samt skolenes egne elevtjenester. OT-koordinatoren i Finnmark og OT-rådgiverne hadde samarbeidsmøter etter behov.

Et fokusområde for OT har vært å gjennomføre karriereveiledning. Dette er en viktig del av den lovpålagte oppgaven med å gi oppfølging og veiledning til ungdom utenfor opplæring og arbeid.

Videre utvikling av OT i Finnmark

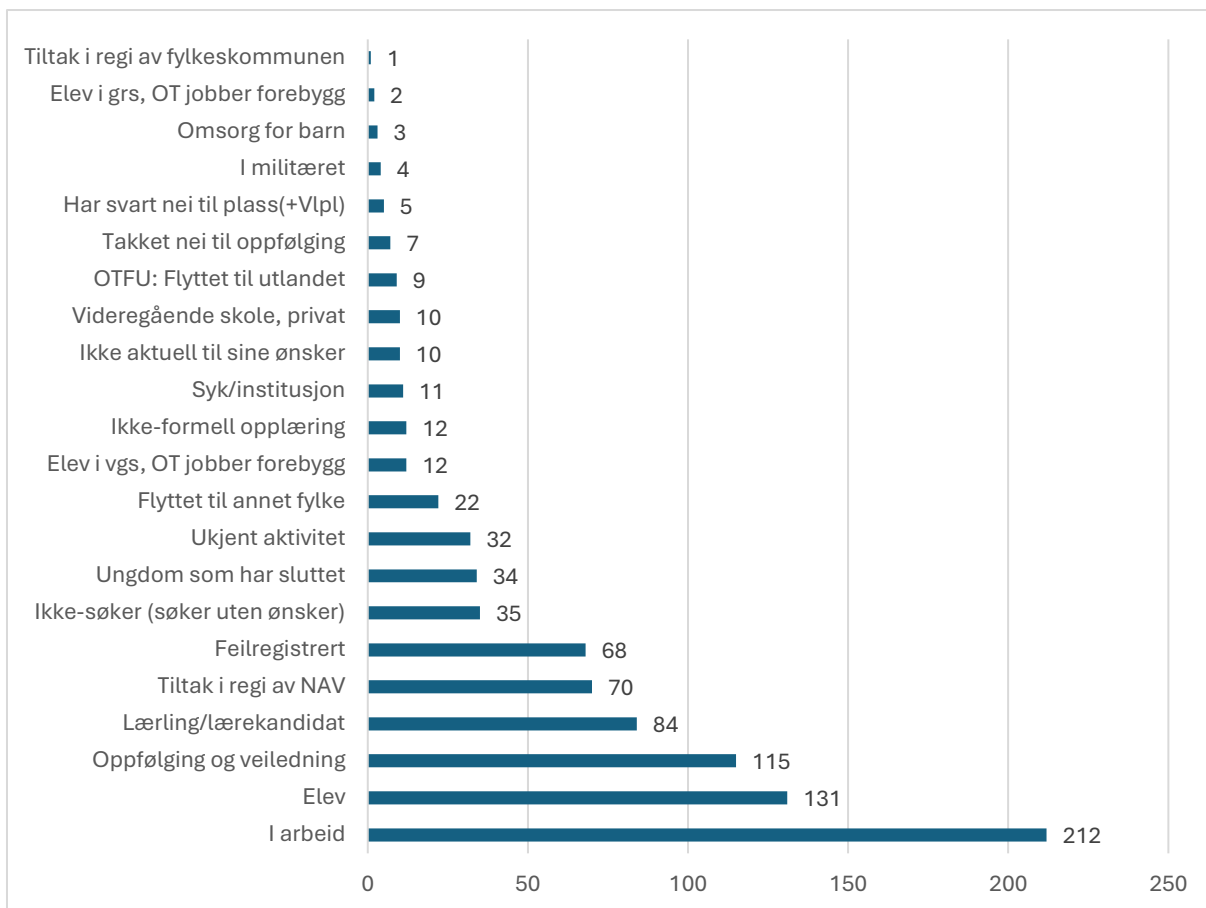
Høsten 2023 opprettet opplæringsavdelingen en ny rådgiverstilling hvor arbeidet med OT og utenforskap er blant hovedoppgavene. Med dette la avdelingen mer ressurser til arbeidet med OT, slik at tjenesten kunne utvikles videre.

Tabell: Antall OT-ungdommer per OT-enhet i Finnmark 2023/2024. Kilde Qlik Sens

Fordelingen av ungdommer tilknyttet OT følger i stor grad skolestørrelsen. OT for Alta og Loppa hadde derfor den største andelen registrerte ungdommer.

At en ungdom er registrert i OT er ikke nødvendigvis ensbetydende med at ungdommen har falt utenfor; det er mange underkategorier som ungdommene plasseres i. Se neste diagram for nærmere forklaring

Tabell: Antall OT-ungdommer per OT-status i Finnmark 2023/2024.

Hoveddelen av ungdommene som var registrert i OT var i arbeid. Den nest største gruppen var elever i skolen. Elever som var i arbeid kunne mangle fag, og fulgtes derfor opp av OT, men med mål om at de skulle fullføre og bestå videregående utdanning. Ungdommer som var registrert som elever var en gruppe som det ble jobbet forebyggende med; også her var OT med å jobbe med ungdommen mot å fullføre og bestå utdanningen sin.

Uansett statuskode på en ungdom har OT fulgt opp hver enkelt ungdom med tilpasset opplegg. Oppleggene ble avtalt med OT-koordinator.

2.4 Oppfølging av elevenes psykiske og fysiske helse - skolehelsetjenesten

Formålet med skolehelsetjenesten er å fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge sykdommer og skader. Tjenesten skal så tidlig som mulig fange opp barn og unge, gi dem et tilbud og henvise videre ved behov. Skal dette viktige samfunnsoppdraget lykkes, må det være et godt og systematisk samarbeid mellom helse og utdanning.

Kommunene har ansvaret for skolehelsetjenesten også i den videregående skolen der fylkeskommunen er skoleeier, jf. Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2.

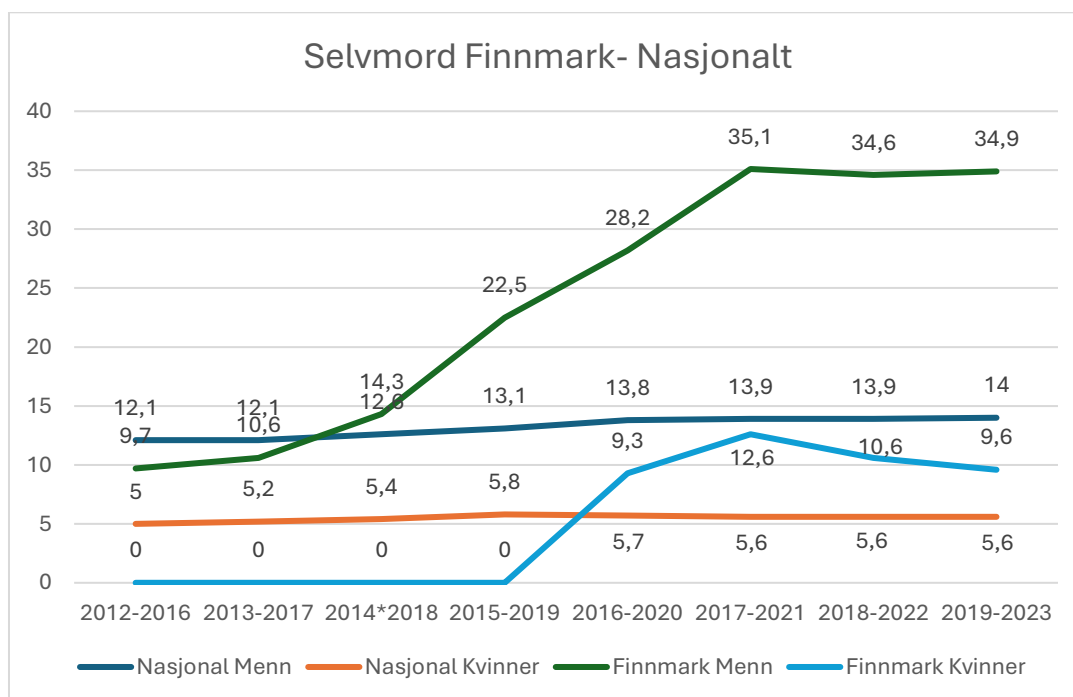
Der er kjøpt inn en elev- og helsetjeneste-app for at elevene skal ha tilgang til hjelp og informasjon fra fagpersoner. Elevene som tar kontakt, får ofte hjelp til flere ting over lengere tid. I Finnmark har 200 elever tatt kontakt. Dette tilsvarer ca. en ungdom pr ukedag. Ungdommene som tar kontakt på ettermiddagstid og i helger får oppfølging. Skolene oppfordres til å minne elevene om at tilbudet finnes. Tjenesten er evaluert av SINTEF Digital og NTNU Samfunnsforskning som i sin rapport konkluderer med at digitale løsninger er veien å gå i fremtiden på mange typer tjenester. En slik app er et godt tiltak for å få tjenester i videregående skoler over i digitale arenaer.

Logo og navn på appen

Andelen barn og unge som blir diagnostisert med en psykisk lidelse i spesialisthelsetjenesten har økt de ti siste årene, spesielt for jenter i alderen 12-24 år. Internasjonale tall viser at omkring 13 prosent av barn og unge under 18 år oppfyller kriteriene for psykisk lidelse. Forekomsten varierer på tvers av kjønn og alder. ⁴

Selv om det er flest jenter som diagnostiseres med psykisk lidelse viser statistikken at det er flest gutter/menn som tar sitt eget liv. Tallene er satt opp mot nasjonale tall. Dette viser at gutter også har utfordringer med psykisk helse.

Tabellen viser alder fra 0-44 år, døde pr 100 000. Kvinner Finnmark fra tidsrommet 2012-2016 til 2015-2019 er unntatt offentligheten Kilde; Norgeshelse statistikkbank, FHI

⁴ [Psyriske plager og lidelser hos barn og unge - FHI](#)

Videregående skole	Elevtall	Stillingsressurs Skoleåret 23/24	Anbefalt ressurs ut fra elevtall*
Alta	698	10%	87 %
Lakselv	122	30%	15%
Nordkapp	162	20%	20%
Hammerfest	307	40%	38%
Kirkenes	376	60%	47%
Vadsø	186	20%	23%
Vardø	60	8%	7,5%
Tana	29 + LOSA	3%	3,6%

Tabellen viser helsesykepleier- og skolelegeressurs opp mot nasjonal standard. Kilde: Selvanalyse levert av skolene

*Den gjeldende normen for videregående skoler er 800 elever pr helsesykepleier i 100% stilling.

Tilbakemelding fra skolene:

Alta videregående skole har ikke helsesykepleiertilbud for elevene. De har en skolelege til stede på skolen en dag i uka, annenhver uke. Skolen har valgt å bruke miljørådgiver til denne tjenesten for å dekke noe av behovet. Det er mange elever som sliter med psykisk uhelse, og det er svært uheldig at disse ikke har et godt nok tilbud.

Hammerfest videregående skole arbeider systematisk og koordinert, noe som er avgjørende for oppfølging av elevene. Skolen tilrettelegger ved fravær og tilbyr andre støttetiltak. De har en skolepsykolog i 100% stilling, og samarbeidet med helsetjenestene er godt.

Lakselv videregående skole har flere tiltak for å bidra til åpenhet omkring psykisk helse. Lærerne har hatt kurs i selvmordforbyggende tiltak og er skolert i OMNI-modellen som har fokus på utenforskap. Skolen samarbeider med kommunen i prosjektet «Trygge barn i Porsanger» som fokuserer både på fysisk og psykisk helse.

Tana videregående skole har prioritert FROG-livsmestring som et årlig tiltak for elevene. Et fysisk helsesykepleiertilbud har vist seg vanskelig å etablere, skolen har valgt å ha fokus på bruk av appen Elevtjenester der de kan få oppfølging. Skolens elevtjeneste er også tett på elevene og arrangerer aktiviteter og trivselstiltak.

Vardø vgs har helsesykepleier til stede to halve dager pr uke og er med i elevtjenesten som følger opp elevene. Skolen har etablert Basen som skal fungere som tilbud for elever som trenger en voksen å snakke med og få igangsatt fortløpende tiltak for de som trenger det.

Kirkenes videregående skole har ansatt en sosialpedagogisk rådgiver i full stilling, tidligere var dette en funksjon som var tildelt lærerne. Kvaliteten på oppfølgingen av eleven blir meget godt ivaretatt, og elevene gir gode tilbakemeldinger på tjenesten. Skolen mener tiltaket er med på å redusere frafallet. Samarbeidet mellom skolehelsetjenesten og skolen er også utmerket.

Nordkapp videregående skole har etablert et ressursteam som består av lege, helsesykepleier, rehabiliteringstjenesten, NAV og politi som møtes fire ganger i året. Her informeres om hva som skjer blant ungdommen og eventuelle tiltak. Skolen har hatt foredrag med Magnus Krogh i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse. En dag i uka er klubben åpen og det serveres varm mat og tilbys ulike aktiviteter. Elevene har tilgang til psykiatrisk sykepleier.

Vadsø videregående skole har etablert en base som er møtested for elever som ønsker samtale. Skolen har etablert samarbeid med flere eksterne aktører som bidrar med forelesninger, forestillinger, stands, After School Meeting, mekkeverksted og leksehjelp m. m. Administrasjonen på skolen har en «åpen dør»-holdning til elevene.

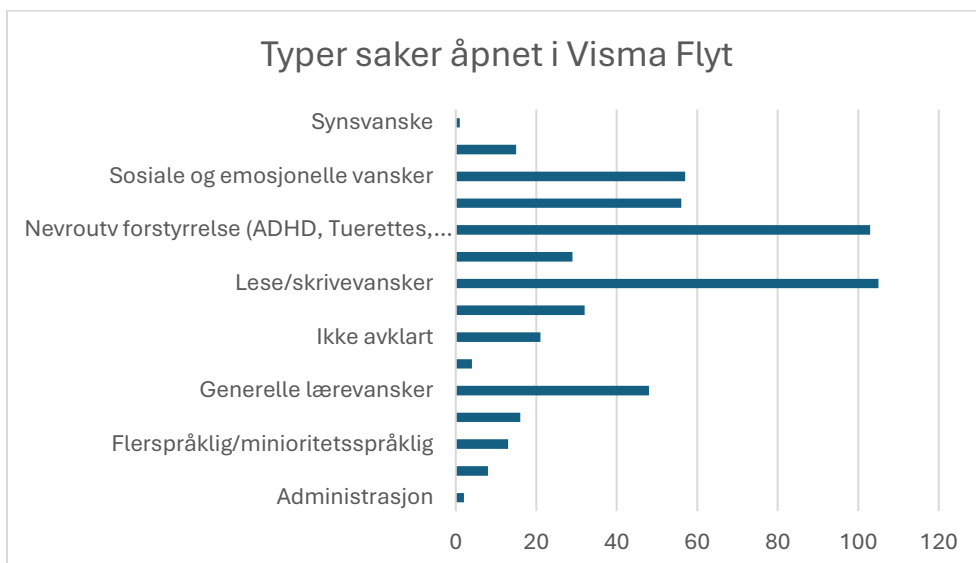
2.5 Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Pedagogisk- psykologisk tjeneste (PP-tjenesten/PPT) oppgaver er regulert i opplæringslovens § 11-13 og skal bistå skolen med å tilrettelegge for ungdom så tidlig som mulig, samt hjelpe dem med kompetanseutvikling slik at opplæringstilbudet blir så inkluderende og godt tilrettelagt som mulig. PPT skal også utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever dette.

PP-tjenesten har i skoleåret aktivt jobbet for å få ned tallet med henvisninger ved at fokuset er flyttet over på at elevene skal få et godt tilrettelagt opplæringstilbud innenfor rammen av den universelle opplæringen. PPT deler ofte inn arbeidet sitt i system- og individsaker. Intensjonen i lovverket er at det skal være en forskyvning fra individfokus (fokus på elevens diagnoser og lærevansker) til fokus på opplæringstilbudet eleven får og kvaliteten på dette, noe som skal føre frem mot målet som er 90 % gjennomføring på sikt. Den systemiske jobben omhandler konkret blant annet overgangsarbeid fra grunn- til videregående skole, evaluering av opplæringen til sårbare elever med kontaktlærer, faglærere, avdelingsledere og andre instanser utenfor skolen. Der hvor elever har behov for det skal det utarbeides et individuelt tilrettelagt opplæringstilbud i samarbeid med skolen. En annen del av systemarbeidet er kontakten med foreldre og med eksterne etater (barnevern, BUP, kommunale PPT osv.)

Et annet fokus er individarbeidet hvor tjenesten åpner en «sak» når arbeidet som omhandler en navngitt elev, lærling eller lærekandidat starter. Det åpnes ofte flere «saker» for hver elev som PPT jobber med.

Antall nye saker (Totalt 511) opprettet av PPT i skoleåret 23/24:

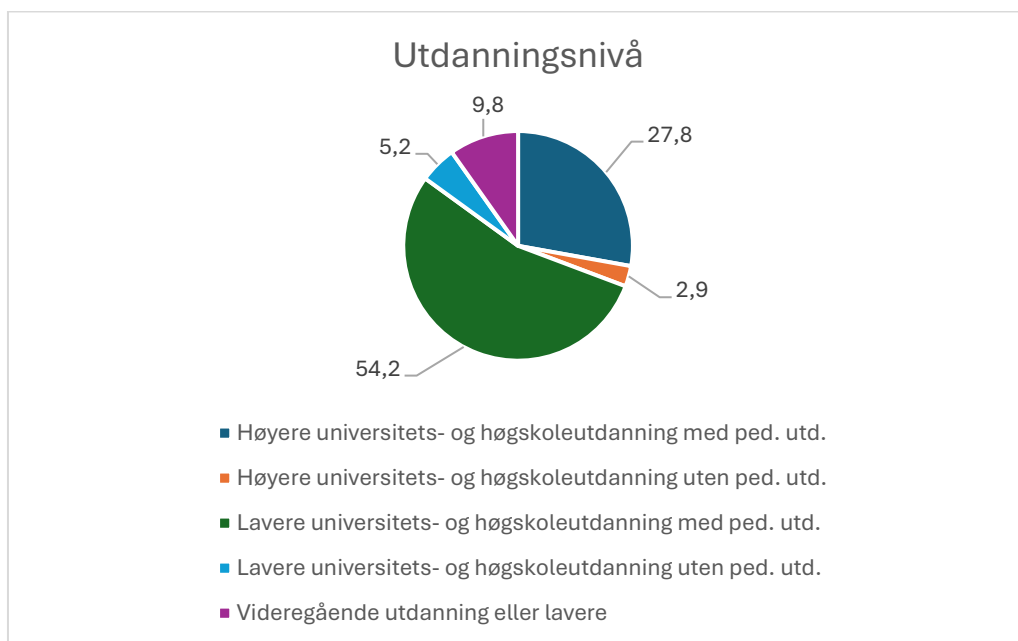

Kilde: Visma, fagsystem for PP-Tjenesten

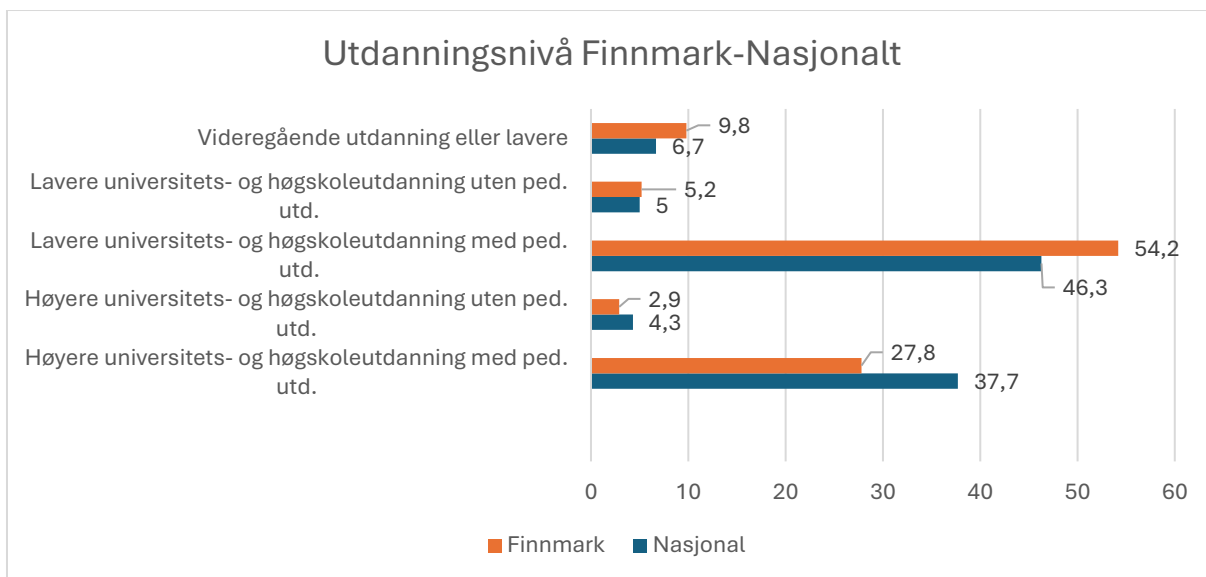
Som det kommer frem i statistikken, er det nevroproblematikk og lese/skrivevansker som tilsynelatende er de to mest aktuelle problemene vi jobber med. Dersom vi ser på de parameterne som tapper psykiske utfordringer (ufrivillig skolefravær, sosiale og emosjonelle vansker og psykisk funksjonsnedsettelse) ser vi at psykisk problematikk er den største biten PP-Tjenesten i Finnmark jobber med. Dette samsvarer med det inntrykket som PPT jobber med i resten av landet

2.6 Lærere i videregående skole

For skoleåret 2023/2024 var det 478 lærere i videregående opplæring i Finnmark. Tidligere statistikk som viser utviklingen, er ikke tilgjengelig.

Alle offentlige videregående skoler i Finnmark, Kilde: Udir.

Alle offentlige videregående skoler i Finnmark, Kilde: Udir.

Utdanningsdirektoratets ordninger «Videreutdanning for lærere» og «Videreutdanning for yrkesfaglærere», gjør at flere lærere kan forbedre sin kompetanse gjennom videreutdanning. I skoleåret 2023/2024 benyttet 49 lærere i Finnmark seg av disse videreutdanningstilbudene.

2.7 FROG livsmestring

Karriere Finnmark tilbyr et 2-dagers livsmestringsprogram kalt FROG, for elever i videregående skole.

Kontaktlærerne gir tilbakemelding på at metodikken er spennende fordi kontaktlærer får ta del i elevenes tanker rundt drømmer og mål. Samholdet i klassene blir bedre, og elevene blir mer aktive og tryggere på hverandre. I tillegg bidrar det til at kontaktlærere lettere kan motivere elevene til å fokusere på sine egenskaper, verdier og mål.

FROG- kursene for elever i den videregående skolen i Finnmark er kostnadsfrie for de videregående skolene. Reise og opphold for kursholderne dekkes av Karriere Finnmark.

2.8 Forberedelse til ny opplæringslov med forskrifter

Finnmark fylkeskommune har hatt en aktiv rolle i forberedelsene til innføringen av den nye opplæringsloven og forskriftene. Dette arbeidet har vært omfattende og involvert flere aspekter av utdanningssystemet for å sikre at loven og forskriftene blir iverksatt på en måte som gagnar både elever og lærere.

Den nye opplæringsloven har videreført noen regler fra den gamle loven, fjernet andre, og introdusert nye regler. Departementet har lagt stor vekt på at den nye loven og forskriftene skal være enkle å lese og forstå for brukerne. Blant de viktigste endringene er rettigheter til videregående opplæring, flere muligheter til omvalg, og tiltak for å forbedre overgangen mellom ungdomsskole og

videregående skole. Det er også innført en lovfestet plikt for skolene til å følge opp elever med fravær.

Finnmark fylkeskommune har vært involvert i høringsprosessen for forskriftene til den nye opplæringsloven. Dette inkluderer å gi høringsinnspill til Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet, samt å samarbeide med andre fylkeskommuner og relevante aktører for å sikre at de nye forskriftene er hensiktsmessige og gjennomførbare. Høringsinnspillene har blant annet satt søkelys på økonomiske og administrative konsekvenser, samt behovet for å oppdatere lokale informasjonssystemer og maler til det nye regelverket.

Finnmark fylkeskommune har også vært opptatt av å sikre at de nye reglene for fravær i videregående skole blir iverksatt på en måte som er rettferdig og gjennomførbar. Dette inkluderer å lovfeste og tydeliggjøre plikten til å følge opp alt fravær, samt å evaluere hvordan de nye fraværreglene påvirker skolen og elevene.

Gjennom hele prosessen har Finnmark fylkeskommune jobbet tett med ulike avdelinger og eksterne partnere for å sikre en smidig og effektiv implementering av den nye opplæringsloven og forskriftene, når den trer i kraft 01.08.24. Dette arbeidet har vært preget av grundige vurderinger og omfattende samarbeid for å sikre at alle aspekter av loven og forskriftene blir ivaretatt på en best mulig måte.

I det videre arbeidet er Statsforvalteren en viktig støttespiller for avklaringer og språklige utfordringer.

2.9 Oppfølging av de videregående skolene

Dialog med skolene og tillitsvalgte

Opplæringssjefen har tett samarbeid med de tillitsvalgte og rektorene på skolene.

Det er formalisert et regelmessig treffpunkt i Medbestemmelsesmøte (MBM) med de tillitsvalgte i skolene. Her diskuterer saker som handler om alle forhold på skolen, i tillegg informerer opplæringssjefen om saker som kommer og som bør gjøres kjent på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Opplæringssjefen har også fire fysiske samlinger med rektorene gjennom året. Det avholdes også rektormøter på Teams hver fredag, der rektorene kan diskutere saker med opplæringssjefen.

Styringsdialog med selvanalyse

Opplæringsloven § 13-3e hjemler skoleeiers plikt til å følge opp skolens arbeid med å få flere elever til å fullføre og bestå videregående opplæring i utdanning øst, Finnmark.

Opplæringssjefen har en årlig en runde med styringsdialog med skolene. Disse møtene har jevnlig vært evaluert og justert for best mulig utbytte.

Opplæringssjefen får utarbeidet et selvanalyseskjema som skolene svarer på innen utgangen av september. Skolene bes analysere resultater fra elevundersøkelsen og hvilke tiltak som er gjennomført og resultater av dette. Det første av to møter er i høsthalvåret, der skolens arbeid for å bevare- og øke kvaliteten på opplæringen som blir gitt. Opplæringssjefen med sine rådgivere har

møter med skolene der analysen legges frem. Fra skolen møter rektor, utviklingsteam og elevrepresentanter. Arbeidet følges så opp med fysiske møter på vårparten, med alle skolene hver for seg, der tiltakene blir evaluert. Målet med arbeidet er at flere elever skal fullføre og bestå videregående opplæring i Finnmark.

2.10 Samarbeid med Utdanningsdirektoratet om de statlige samiske skolene

Utdanningsdirektoratet er skoleeier for de samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino. Disse skolene inngår dermed ikke i denne kvalitetsmeldingen.

Finnmark fylkeskommune underskrev i 2022 en avtale med Utdanningsdirektoratet og formaliserte samarbeidet. Dette gjelder blant annet:

- Pedagogisk-psykologisk-tjeneste
- Oppfølgingstjeneste
- Karriereveiledningstjeneste
- Skoleskyss
- Ulykkesforsikringer for elever
- Inntak til videregående opplæring
- Formidling til læreplass
- Fagopplæringskoordinatortjeneste

De samiske skolene kan få tilbud om å delta på felles kompetanseheving, felles rektormøte og faglige nettverk. Opplæringssjefen har en plass i styret for de videregående skolene.

2.11 Samisk og finsk

I vedtatt strategiplan for videregående opplæring, «Bærekraftig opplæring i Finnmark – med hjerte rundt eleven», er samisk språk og kultur spesielt nevnt som et viktig satsingsområde.

Syv av åtte skoler tilbyr samiskundervisning. Det er til sammen 189 elever som har nordsamisk på ulike språknivå. Nordkapp og Hammerfest har dette tilbudet som fjernundervisning for sine elever.

Det undervises i finsk språk i Tana, Alta, Vadsø og Kirkenes videregående skoler. Til sammen 12 elever deltok i undervisningen dette skoleåret.

Alta videregående skole er ressurskole for nordsamisk som andrespråk. Målet er:

- Forebygge utenforskap og øke inkludering og mangfold gjennom holdningsskapende arbeid og kunnskap om samiske verdier og temaer for alle elever
- Utvikle og styrke samisk identitet, språk og kultur hos samisk ungdom
- Utdanne flere ungdommer som behersker samisk, for å sikre rekruttering til utdanninger og yrker som trenger samisk språkkompetanse

- Utvikle profesjonelle læringsfellesskap for samisklærere
- Økt kompetanse innenfor samiske temaer og samisk andrespråkspedagogikk i grunnopplæringa

Lakselv videregående skole er ressurskole for sjøsamisk kultur og tradisjon. Målet er:

- Revitalisere samiskopplæringen i Finnmark, spesielt Samisk 1 og Samisk 4
- Løfte fram sjøsamisk identitet, språk, tradisjon og historie i samiskopplæringen
- Tilby nettskoleundervisning
- Utarbeide lokale læreplaner, spesielt innen helse- og oppvekstfag
- Matematikkopplæring i urfolksperspektiv
- Tverrfaglig samarbeid innen sjøsamisk og kvensk kultur

Tana videregående skole er ressurskole for samisk naturbruk. Målet er å formidle samisk naturperspektiv ved å:

- Utvikle forståelse for den nære sammenhengen mellom natur og kultur
- Utvikle forståelse for at både levende og ikke-levende elementer i naturen har verdi
- Gi opplæring i samisk tradisjonell bruk av naturen og dens ressurser, som tradisjonelt fiske, høsting, sanking, samt respektfull ferdsel i naturen
- Delta i tradisjonelle samisk næringer som reindrift, inkl. et fokus på slakt og bruk av hele dyret
- Bruke samiske stedsnavn på tur

3 Læringsmiljø

Læringsmiljø er ikke et entydig definert fagområde, og det er derfor ulike forståelser av hva som inngår i dette begrepet. Utdanningsdirektoratet lister opp følgende fem forhold som grunnleggende i arbeidet med å utvikle og opprettholde gode læringsmiljø:

- Lærerens evne til å lede klasser og undervisningsforløp
- Positive relasjoner mellom elev og lærer
- Positive relasjoner og kultur for læring blant elevene
- Godt samarbeid mellom skole og hjem
- God ledelse, organisasjon og kultur for læring på skolen

Utdanningsdirektoratet har videre utformet følgende definisjon av læringsmiljø: “Med læringsmiljø menes de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forhold på skolen som har betydning for elevens læring, helse og trivsel”.

Læringsmiljø er et av fire satsingsområder til Utdanning Finnmark og er noe skolene jobber kontinuerlig med.

3.1 Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen er en årlig undersøkelse der elevene får si sin mening om læring og trivsel ved skolen. Svarene brukes av skolen, kommuner, fylkeskommunen og staten for å gjøre skolen bedre.

Det er obligatorisk for skolene å delta i undersøkelsen og skolen følger nøye med under gjennomføringen slik at flest mulig får anledning å delta på en trygg og god måte. Svarprosenten er meget god. Fra de åtte videregående skolene våre deltar elever fra alle vg1-, vg2- og vg3-klasser. Undersøkelsen gir skolen og skoleeier en tilbakemelding på hvordan elevene opplever sin skolehverdag. Den årlige tilbakemeldingen gir skolen og skoleeier mulighet til å analysere tiltak og resultat, for slik å bedre gjennomføringen.

I Finnmark var svarprosenten 81%, 1608 elever svarte på undersøkelsen. Nasjonalt ligger svarprosenten på elevundersøkelsen på 82,8%

Svarprosent	Vg1	Vg2	Vg3	Totalt
Hele landet	82,8	80	75,7	82,8
Alle skolene i Finnmark	84,4	79,2	80,7	80,7
Alta videregående skole	79,9	69	80,4	76
Hammerfest videregående skole	87,4	74,1	76,1	80
Kirkenes videregående skole	83,2	87,4	82,9	85
Lakselv videregående skole	82	86,7	81,5	84
Nordkapp videregående skole	90	90,4	100	91
Tana videregående skole	78,9	100	-	86
Vadsø videregående skole	90,3	79,2	82	85
Vardø videregående skole	87,5	100	70,6	86

Tabell: Oversikt fra Elevundersøkelsen, Kilde: Udir.no

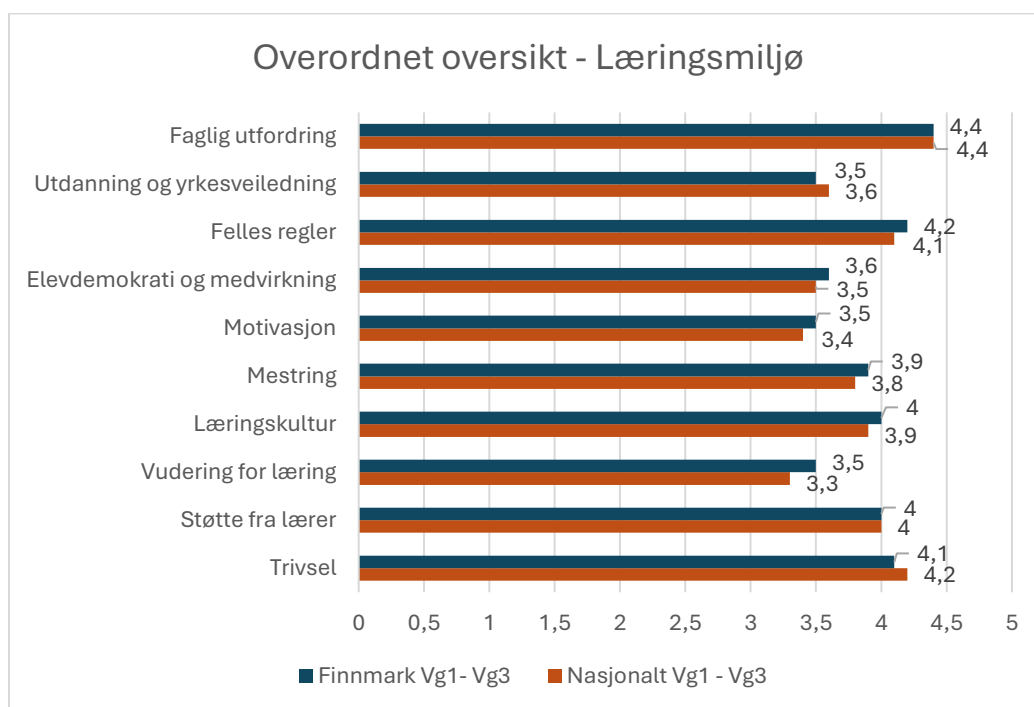
Med utgangspunkt i strategiplanen for videregående skole ønsker vi å se hvordan vi lykkes med valgte satsingsområder på bakgrunn av dette er disse resultatene valgt ut:

- Læringsmiljø
- Elevmedvirkning og demokrati
- Vurdering for læring
- Mobbing på skolen

Tabellen under har en skala fra 1 til 5, der 5 er best. Den viser hvilke hovedtemaer som er i undersøkelsen. Hvert hovedtema har flere spørsmål. Tabellen viser hvordan elevene i Finnmark har svart sammenlignet med nasjonale tall.

Samla resultater fra Læringsmiljø

Tabellen viser i hovedsak samme tall som nasjonalt, med en liten variasjon på 0,1 over og under nasjonale resultater. Elevene i Finnmark gir lavest tilbakemelding på temaene *utdannings- og yrkesrådgivning, motivasjon og vurdering for læring* som har en skår på 3,5. Best tilbakemelding er det på tema *faglige utfordringer, felles regler, trivsel, læringskultur og støtte fra lærer* som har en skår som ligger over 4.

Tabellen viser resultater fra Finnmark opp mot nasjonale tall. Kilde fra Udir

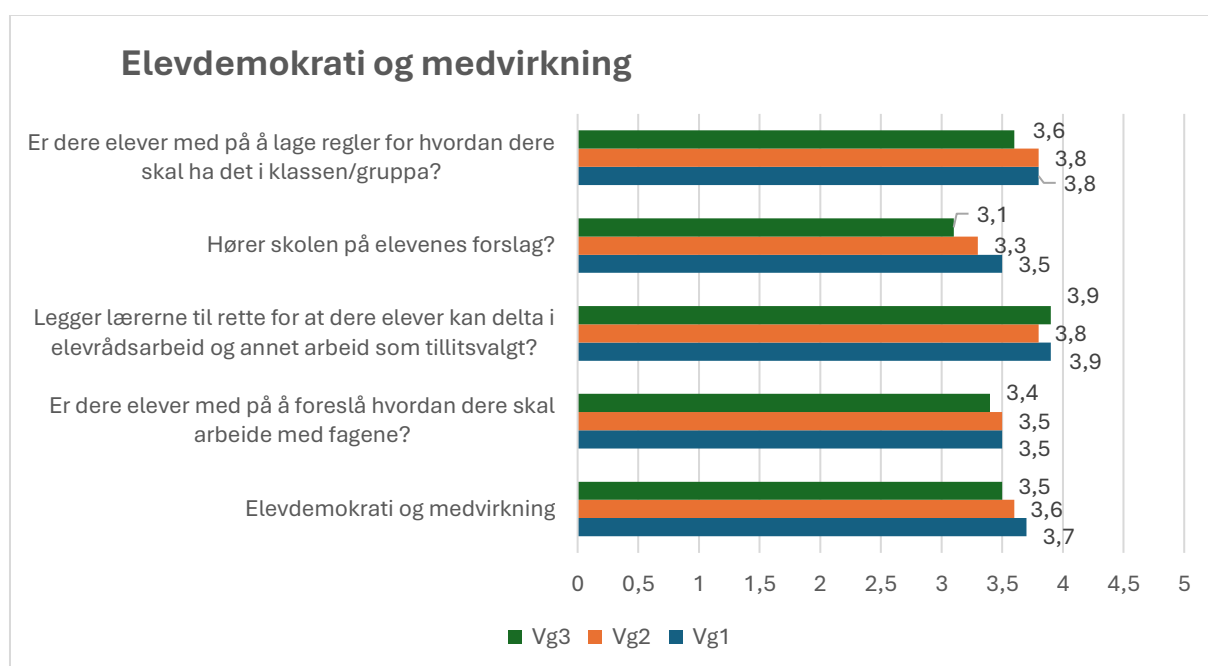
Tilbakemeldingene viser at arbeidet med satsingsområdene i hovedsak lykkes. Tema trivsel ligger under landsgjennomsnitt, men en skår på 4,1 er en høy skår. Tilbakemeldingene på tema Vurdering for læring ligger lavt og er et videre prioritert område å følge opp.

En gjennomgang av resultatene fra Finnmark opp mot nasjonale tall, viser i hovedsak at tilbakemeldingen er lik, med en liten overvekt bedre resultat for Finnmark. Derfor vil de neste tabellene ikke sammenlignes mot nasjonale tall, men i forhold til vg1, vg2 og Vg3 i Finnmark.

Elevmedvirkning

Elevene i norsk skole skal delta i beslutninger som gjelder egen læring. Elevene skal også delta aktivt i vurdering av eget arbeid, egen kompetanse og faglig og sosial utvikling. Opplæringsloven gir klare rammer og sterke føringer for elevmedvirkning.

I Finnmark oppnår eleven i gjennomsnitt en score på 3,6. Oversikten viser at Finnmark ligger 0,1 prosentpoeng over nasjonale tall. Elevene gir tilbakemelding om at lærerne støtter deres deltagelse i elevrådsarbeid og annet arbeid som tillitsvalgte.

Tabellen viser resultater fra vg1, vg2 og vg3 i Finnmark. Kilde Udir

I hovedsak viser tabellen en økende tilfredshet fra vg1 til vg3, selv om tallene viser liten variasjon. Sammenlignet med tidligere skoleår ligger to av spørsmålene 0,1 prosentpoeng høyere og ellers på samme nivå.

Lavest tilfredshet er det på spørsmålet om skolen hører på elevenes forslag. Tilfredsheten er lavest på vg1 og øker på vg2 og vg3.

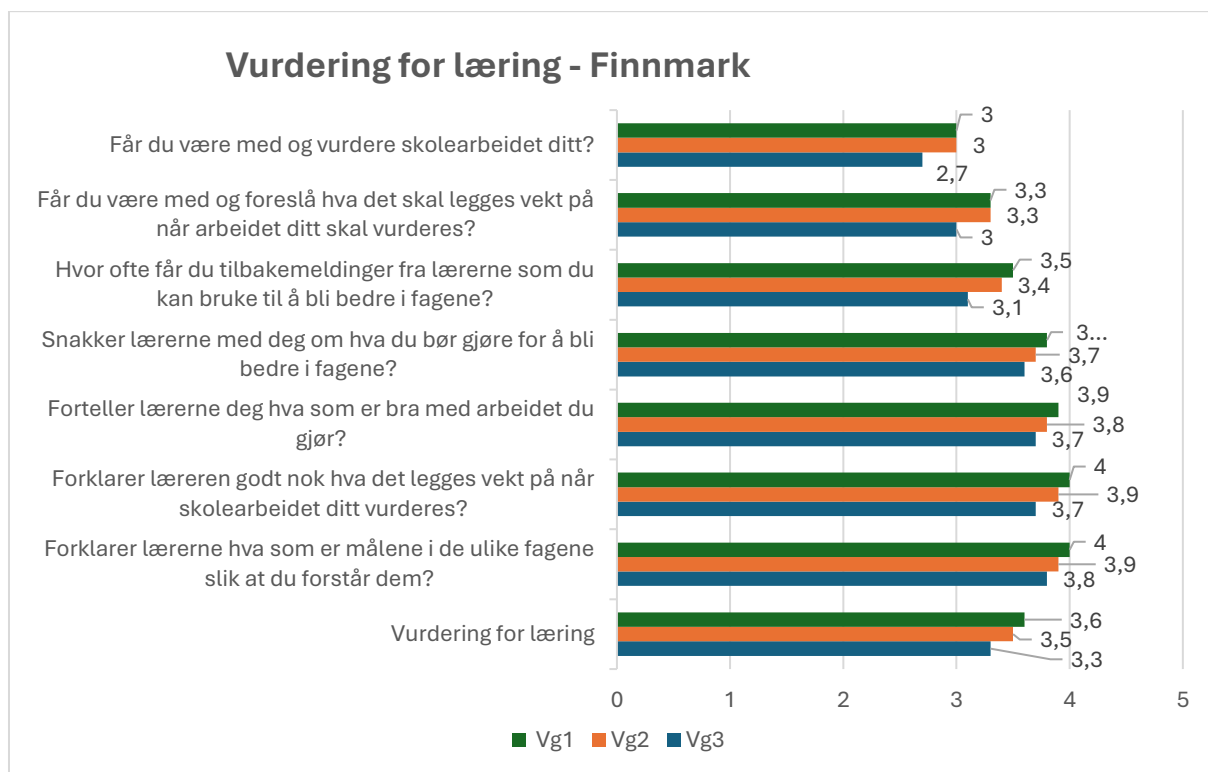
Alle de videregående skolene har elevråd som også deltar aktivt på styringsdialogen som skoleeier har med skolene på høsten og våren. Tilbakemeldingene fra skolene er at de arbeider kontinuerlig med å sette elevmedvirkning i system, der elevene deltar i planlegging, gjennomføring og evaluering av opplæringen, men også bidrar inn i arbeidet med å skape utvikling på skolen.

Vurdering for læring

Opplæringsloven gir klare føringer hvordan individuell vurdering skal sikre elevens rett til underveisvurdering, sluttvurdering og dokumentasjon av opplæringen.

Elevers forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

- forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem
- får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
- får råd om hvordan de kan forbedre seg
- er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling

Kilde: Elevundersøkelsen Udir

Resultatene i Finnmark er i hovedsak på nivå med eller marginalt over de nasjonale tallene.

Elevene melder om størst tilfredshet på vg1 og minkende på vg2 og lavest på vg3. Det er en tydelig trend på alle spørsmålene. Dette temaet er det har vist lavest tilfredshet i undersøkelsen. Skoleeier har hatt arbeid med dette temaet som en prioritet i flere år. Ser en mot nasjonale målinger, ligger Finnmark litt høyere enn nasjonale tall.

Mobbing

I vedtatt strategiplan for videregående opplæring vises det til en nullvisjon for mobbing og diskriminering. Alle skoler og lærebedrifter skal ha dette i sine virksomhetsplaner.

Videregående skoler må ta elevene på alvor og ha rutiner for å oppdage og håndtere krenkelser. Slike krenkelser kan inkludere mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Nulltoleranse overfor slike hendelser skal være en grunnleggende del av skolekulturen. For å oppnå dette må skolene fokusere på verdier og holdninger. Skolemiljøet skal fremme helse, trivsel og læring. Skoleeieren har tidligere vedtatt nye skoleregler som informerer om og regulerer disse aspektene i skolene.

Spørsmål	Nasjonalt			Finnmark		
	Vg1	Vg2	Vg3	Vg1	Vg2	Vg3
Mobbing på skolen	6,1	5,4	4	4,6	4	2,4
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	4,1	3,7	2,5	3,7	2,6	1,8
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	2,7	2,5	2	1,3	1,8	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	2,6	2,2	1,6	2	1,5	*

Kilde Udir * unntatt offentligheten

Tabellen viser at høyest antall rapporterte tilfeller skjer på vg1 og minkende til vg3. Selv om statistikken viser lav forekomst av mobbing arbeides det videre mot en nullvisjon for mobbing.

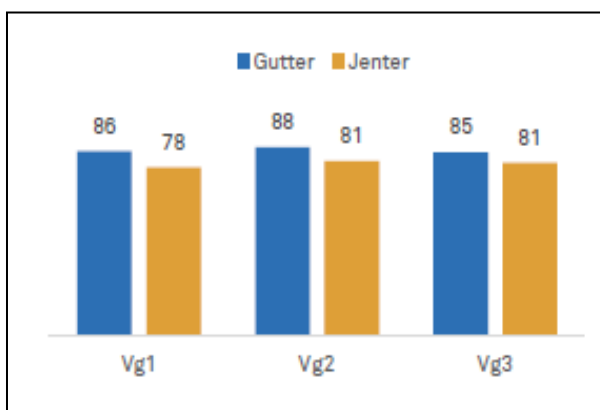
På de videregående skolene i Finnmark svarer elevene gjennomgående at de trives på skolen. Elevundersøkelsen viser at elevene på vg1 gir en score på 4,2, mens elevene på vg2 og vg3 gir en score på 4,1. det er 0,1 prosentpoeng under landsgjennomsnittet. Dette er en høy skår.

3.2 Ungdata undersøkelsen

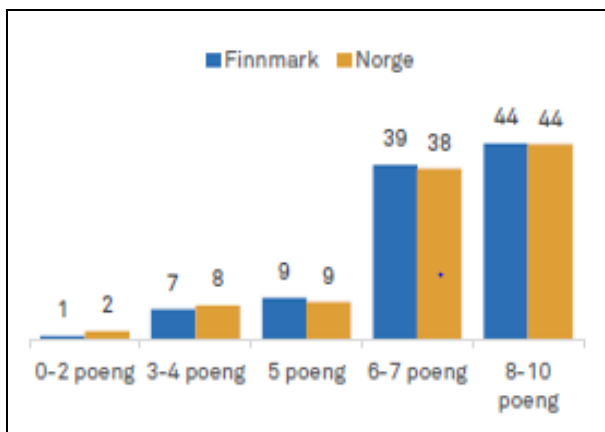
Ungdataundersøkelsen gjennomføres hvert tredje år og ble sist gjennomført våren 2024 både i grunnskolen og videregående skole i Finnmark. Svarprosenten for videregående skole var på 67%. Rapporten fra undersøkelsen skal gi en oversikt over hvordan ungdom har det, og hva de gjør i hverdagen. Undersøkelsen omfatter tema knyttet til familie, skole, lokalmiljø, helse, mobbing, regelbrudd og deltagelse i fritidsaktiviteter.

Vi vil i denne meldingen se på hva elevene i videregående skole fra Finnmark, forteller om temaene skole, tilfredshet med livet, udokumentert fravær og mobbing.

Tilfredshet med livet

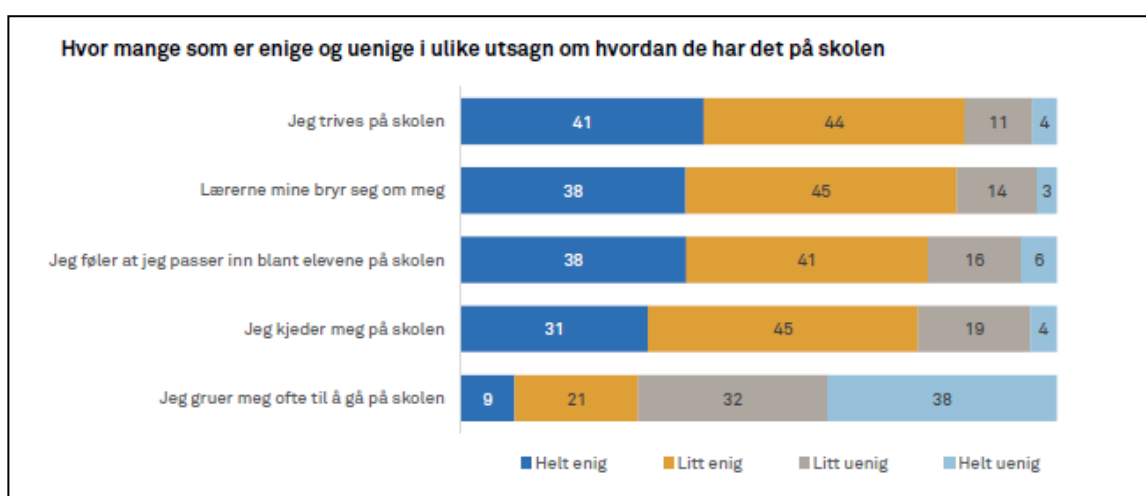

Skalaen går fra 0 -10 hvor tilfreds de er med livet sitt. Undersøkelsen viser at elevene er tilfredse med livet sitt, gutter er litt mere tilfredse enn jentene

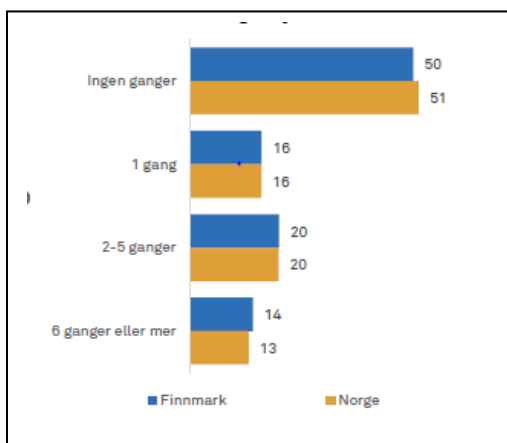
Denne grafen viser at svarene fra Finnmark ligger på samme nivå som nasjonale svar

Videregående skole

Hvis en slår sammen «helt enig» og «litt enig» så viser tallene at de fleste har det bra på skolen. Spørsmålet om elever ofte gruer seg til å gå på skolen viser at mange har slike følelser. KORUS, som står bak undersøkelsen, har sett nærmere på årsakene til denne bekymringen. Det kan skyldes faktorer som presentasjoner i klassen, ufullstendige lekser og prøver, eller vanskelige hjemmeforhold med konflikter og sykdom.

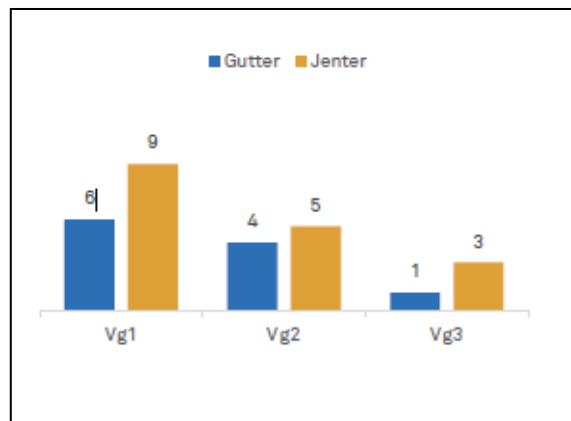
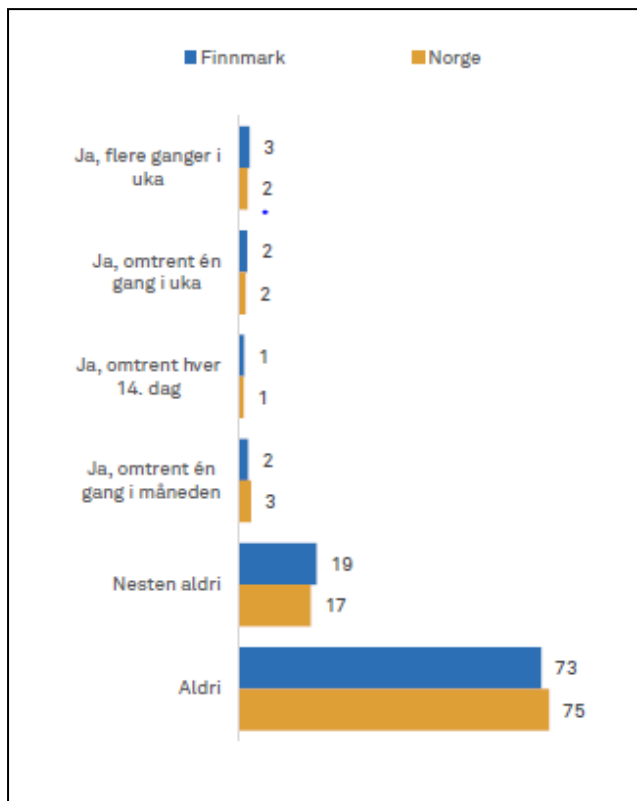
Udokumentert fravær

Finnmark ligger på samme nivå som Norge. Vi vet at fravær fra skolen øker risikoen for ikke bestått i fag, fraværreglene gir klare retningslinjer for når elevene ikke har grunnlag for karakter og får standpunkt IV – ikke vurderingsgrunnlag

Andel som har skulket skolen mins en gang siste år.

Mobbing

Prosentandel som blir mobbet minst hver 14.dag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn.

Spørsmålet elevene har svart på: Blir du selv utsatt for plaging, trusler eller utfrysning av andre unge på skolen eller i fritiden? Prosent i Finnmark og nasjonalt

Ungdom i Norge rapporterer generelt om høy trivsel og gode levevilkår, dette gjelder også i Finnmark. Finnmark har samme prosentfordeling som resten av Norge når det gjelder hvem som mobber og hvem som blir mobbet. Gutter blir mer mobbet enn jenter og det er størst forekomst på vg1 og minkende til Vg3. Sammenligner vi tall fra undersøkelsen i 2021 er tallene stabilt lave. Mobbing forekommer også først og fremst fra medelever.

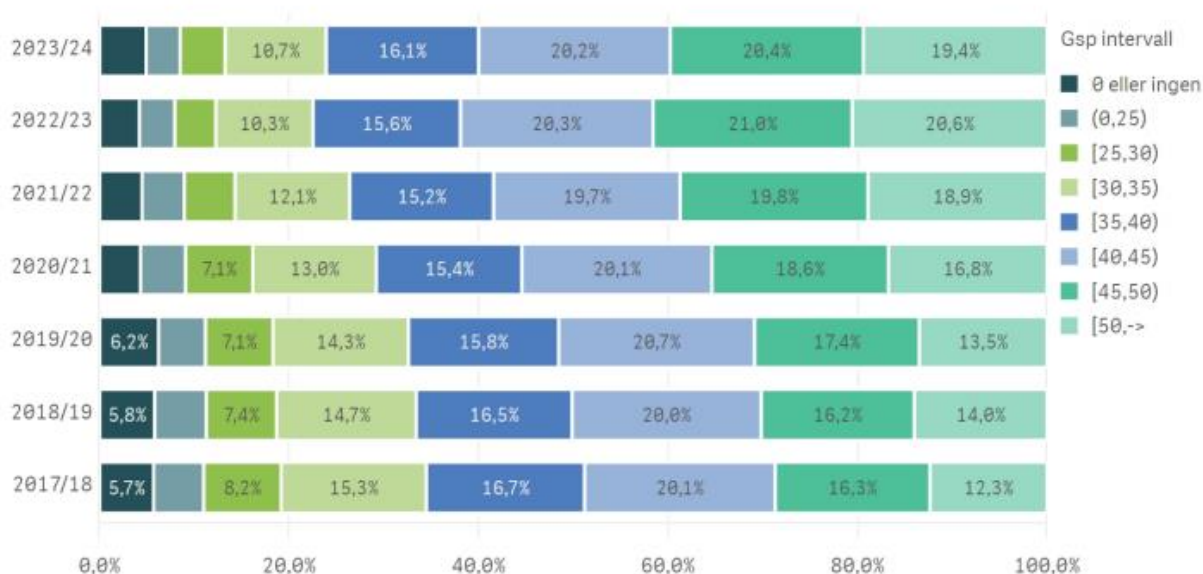
4 Læringsresultater

I dette kapittelet presenteres eksamenskarakterer og standpunktkarakter. Innledningsvis er også grunnskolepoeng fra ungdomskolen de aktuelle skoleårene helt fra 2017/2018- kullet tatt med for å vise utvikling.

4.1 Grunnskolepoeng

Oversikten over grunnskolepoeng baserer seg på elever i vg1 i de videregående skolene i Finnmark per 1. oktober 2023.

Andel elever i gsp intervaller

Tabellen viser en positiv økning av grunnskolepoeng over tid. Elever med grunnskolepoeng mellom 35 – 45 er stabil. Andel elever med lave grunnskolepoeng er blitt mindre, selv om man ser en liten negativ utvikling fra skoleåret 2022/2023 til 2023/2024.

For skoleåret 2023/2024 er det til sammen 13,4 % eller 261 elever som har mellom 0-30 grunnskolepoeng. Elever med så lave grunnskolepoeng har svært dårlige forutsetninger for å bestå videregående skole. De har kritisk manglende kunnskaper innen norsk, matematikk og naturfag for å kunne få et godt utbytte av videregående utdanning. En ser en tendens at elever med lave grunnskolepoeng også har betydelig fravær i grunnskolen.

Kunnskapsgrunnlaget fra tiendeklasse, målt i grunnskolepoeng, er det forholdet som har sterkest betydning for gjennomføring av videregående opplæring. Dette er et godt dokumentert funn fra Statistisk sentralbyrå (SSB).⁵

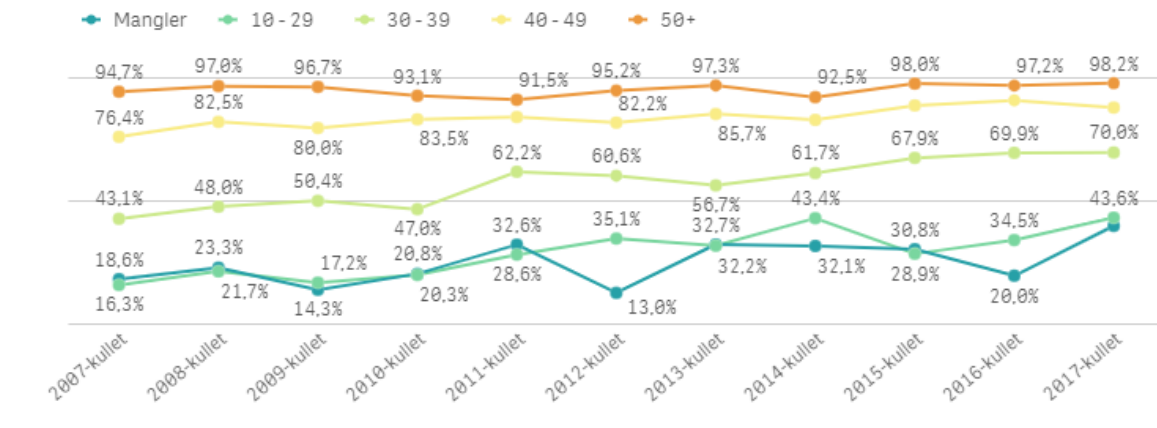
Hvis vi ser på sluttkompetansen opp mot grunnskolepoeng, ser vi en hvor mange som fullfører videregående opplæring. Elever som har 0 grunnskolepoeng består 40,2 % og de som har mellom 10-

⁵ [Grunnskoleresultaters betydning for gjennomføring av videregående opplæring \(ssb.no\)](https://ssb.no)

29 grunnskolepoeng består 43,6%. Selv med svakt utgangspunkt, består mange videregående opplæring, men det er tilsvarende ca. 60% som ikke består videregående opplæring.

Andel fullført med studie- eller yrkeskompetanse

Finnmark

Kilde: Qlik Sense, Tabellen viser fullført med ulike grunnskolepoeng.

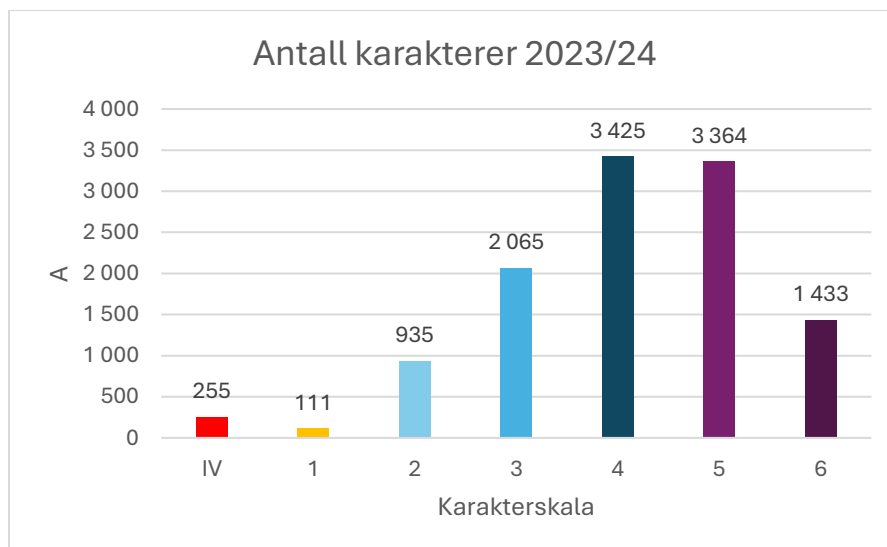
Blant elever som hadde mellom 30-39 grunnskolepoeng består 70% av elevene. Oversikten viser tydelig sammenheng mellom grunnskolepoeng og fullført og bestått. Elevene fra siste måling, dvs elever som startet i 2017, kan vise til beste resultatene av de 10 siste årene.

4.2 Standpunkt og eksamenskarakterer

I karactersettingen for standpunkt benyttes en skala fra 1 til 6, hvor 6 er beste karakter.

Standpunkt karakterene skoleåret 2023/2023 viser en stabilisering etter en meget svak nedgang fra skoleåret 2022/2023.

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutning av opplæringen. Denne har stor betydning for elevenes opptak til videre studier og for framtidig arbeidsliv. Skoleeier og skolene har derfor fokus på at lærerne fastsetter standpunkt karakterer ut fra forskrift til opplæringslova og rundskriv om individuell vurdering.

Kilde; Qlik Sens

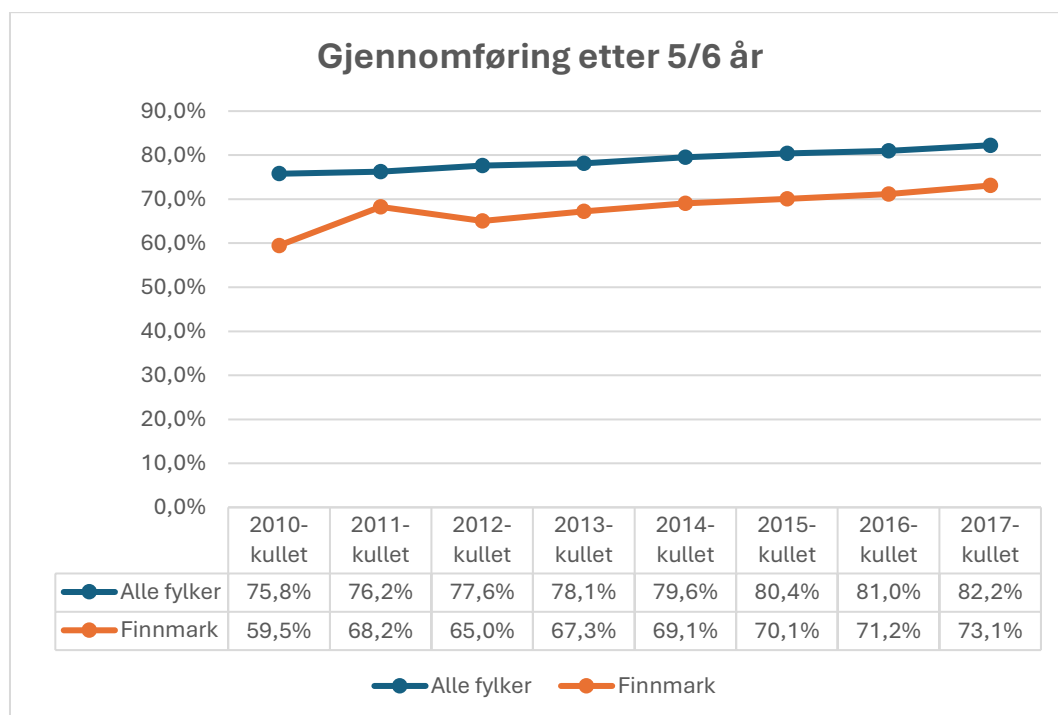
Tabellen viser antall standpunkt karakterer. Hver elev har flere standpunkt karakterer. Tabellen viser hvor mange karakterer som er gitt med status IV og 1, som betyr at eleven ikke har et vitnemål som er fullført og bestått, bare fullført. For fag der det gis standpunkt karakterer etter Vg1 og Vg2 betyr disse karakterene at eleven kan/må ta opp faget neste skoleår. For elever som går ut fra vg3 betyr det at de ikke har et vitnemål som kvalifiserer til å søke høyere utdanning.

5 Gjennomføring

5.1 Gjennomføring

Gjennomføring etter fem/seks år

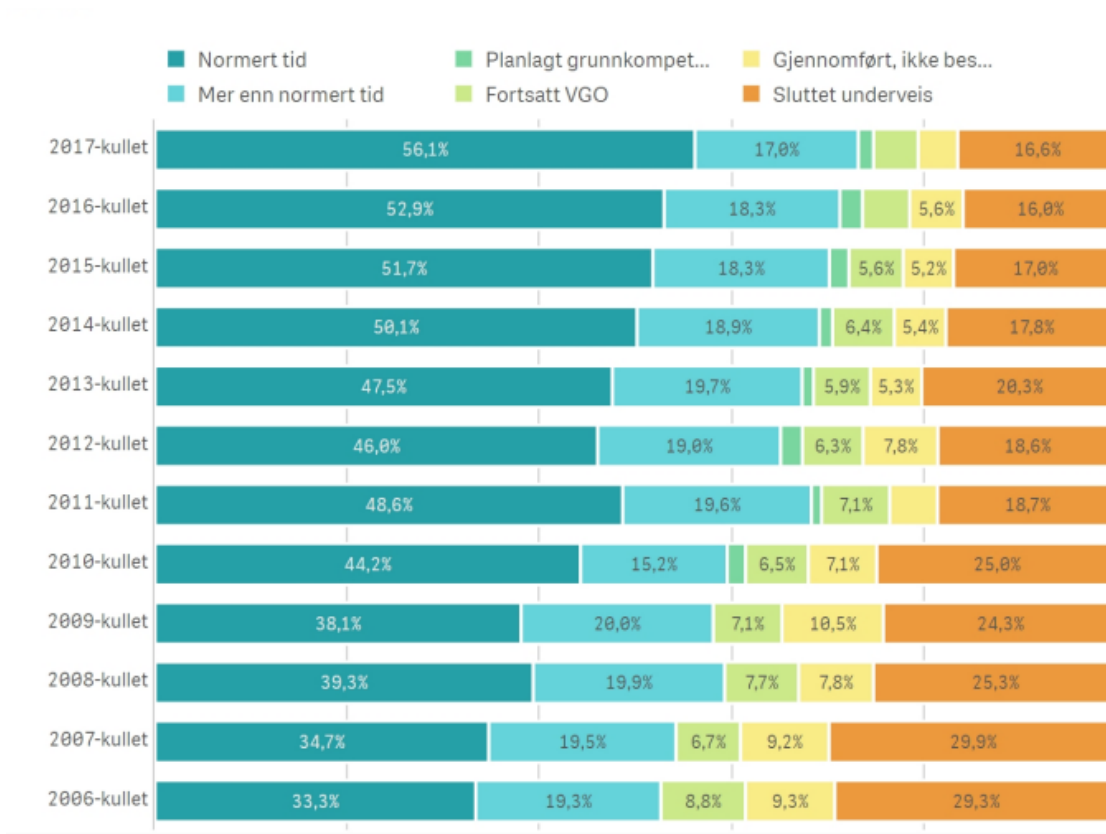
Med fullført videregående opplæring menes her å ha oppnådd studie- eller yrkeskompetanse innen fem/seks år. Gjennomføringsstatus blir målt etter fem år for elevene som begynte på studieforberevende utdanningsprogram, mens elevene som begynte på yrkesfag blir målt etter seks år. En del som ikke fullfører i løpet av fem/seks år, fullfører på et senere tidspunkt.

Kilde: Qlik Sens

Finmark har gjennom årene økt gjennomføringen, men har fremdeles lavest andel gjennomføring i landet, med 73,1% etter fem/seks år.

Resultatene for fem/seks år gjennomføring måler de som startet i 2017-kullet. Av disse bestod 79% av kvinner og 67,9% av mennene. Det viser også av elevene fra studieforberevende bestod 83,5% og av de som gikk på yrkesfag bestod 65,1%.

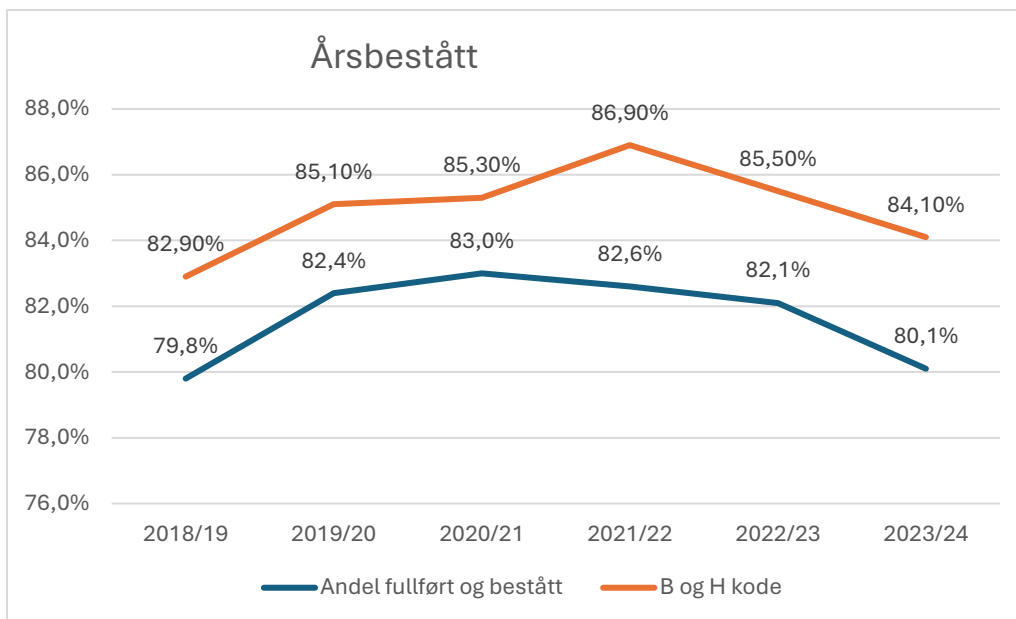

Tabell: Alle utdanningsretninger, kjønn og skolene i Finnmark. Kilde: Qlik Sens hentet fra SSB.

Tabellen over viser fem/seks års gjennomføring helt fra 2006- kullet. Denne tabellen baserer seg på tallene fra SSB, og dermed er samiske og private skoler også med i denne oversikten. Tabellen viser en helt tydelig utvikling at flere gjennomfører på normert tid og tilsvarende nedgang i de andre kategoriene. Fortsatt er andelen av de som slutter underveis høy. Det er i overgangene på yrkesfag mange elever velger å slutte.

Fullført og bestått skoleåret 2023/2024

Dersom vi måler fullført og bestått per skoleår, får vi en prosentfordeling som vist i tabellen nedenfor. I denne målingen er alle elever på alle trinn tatt med.

Tabellen viser prosentandel elever som har fullført og bestått, Kilde: Qlik Sens

Den blå kurven viser utviklingen i fullført og bestått for skolen i Finnmark med elever med kode B. Det er en nedgang i årsgjennomføring skoleåret 2023/2024 fra foregående år med 2 prosent poeng. Nedgangen samsvarer med nasjonale tall. Det kan tenkes at dette er en følge av koronapandemien, selv om dette pr nå ikke er underbygget av forskningsresultater.

Den røde kurven viser elever med kode B og H. Kode H er elever som ennå er i et skoleløp, disse blir regnet som ikke bestått og trekker ned årsbestått med ca. 3 - 4 %. Det er en diskusjon om det er rett å ekskludere disse, da de er i et skoleløp. Vi ser en tendens til at flere elever trenger tilpasninger som medfører et lengere skoleløp og det blir interessant å se videre utvikling

Elever som får oppfylt sitt førstevalg viser ofte høyere motivasjon og engasjement, noe som resulterer i bedre læringsresultater og lavere frafallsrate i videregående skole. Årsaken er at de føler en sterkere tilhørighet til studieretningen og skolen, noe som gir dem en følelse av mestring og relevans. En studie fra Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger viser en tydelig sammenheng mellom elevers førstevalg og deres motivasjon for å fullføre utdanningsløpet.

Årsbestått, fravær og sluttet ved skolene i Finnmark

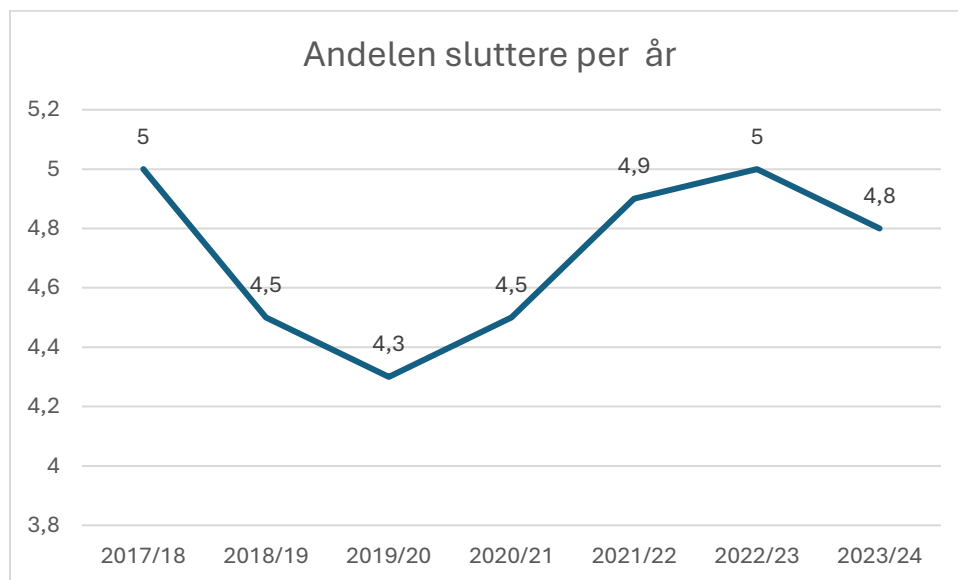
2023/2024	Andel sluttet %	Fravær %	Fullført og bestått % (kode B)	Elever med kode B og H
Vardø vgs.	6,6	6,3	75,4	83,6
Hammerfest vgs.	3,9	7,1	77,9	83,4
Vadsø vgs.	5,4	9,4	78,0	86,2
Alta vgs.	5,2	8,7	78,8	81,4
Lakselv vgs.	6,6	6,6	80,3	87,7
Tana vgs.	6,9	7,2	81,5	96,3
Kirkenes vgs.	4,5	8,0	83,0	84,9
Nordkapp vgs.	4,3	6,0	87,7	92,0

Kilde: Qlik Sens

Det er i hovedsak enkelttimer som har hatt en jevn økning siden 2019/2020. Fra 14,3 timer til dette skoleåret 34,5 timer.

Andelen som slutter, utvikling over tid

For skoleåret 2023/2024 sluttet 96 elever i Finnmark. Andelen som slutter har holdt seg på omtrent samme nivå de siste årene. For skoleåret 2021/2022 sluttet 100 elever og for 2022/2023 sluttet 94 elever

Figuren viser prosentandel som har sluttet hvert år. Kilde Qlik Sens

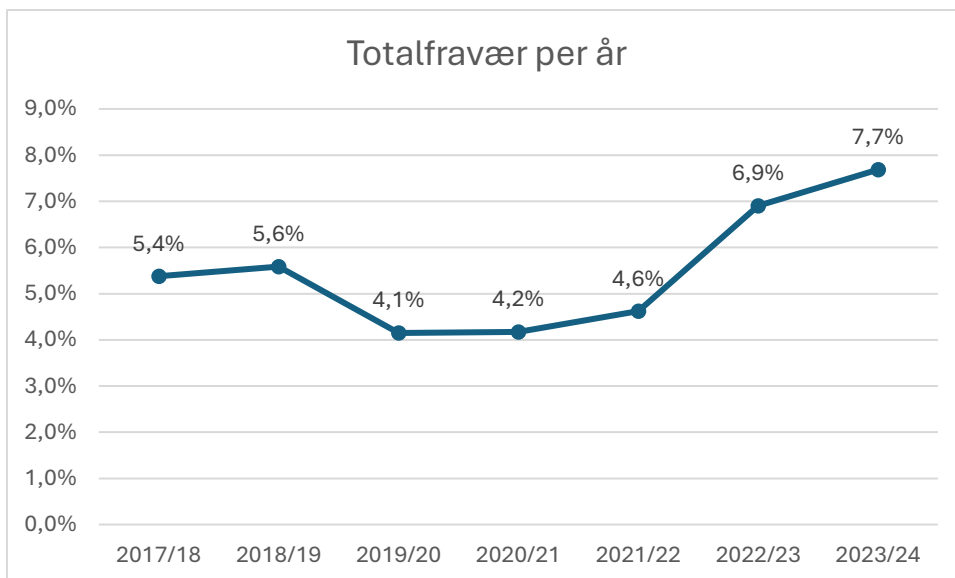
Statistikken viser at de fleste slutter på vg1 og færrest på vg3. Det er flere gutter enn jenter som slutter. De fleste slutter i løpet av oktober og desember/januar måned.

Når elever velger å slutte, blir det satt en sluttårsak. Personlig årsaker og «Ikke oppgitt» er det som er rapportert i ca. 60 prosent av sakene. Det samme oppgis som sluttårsak for de som avbryter en lærekontrakt.

Fravær, utvikling over tid

Indikatoren for totalfravær beregnes ved å summere antall fraværstimer og dele det på antall årstimer for utdanningsområdet. Fraværsdager er omgjort til timer.

Da fraværsgrensen ble innført i 2016 gikk fraværet ned fra 8,4 % til 4,9 %. Etter dette økte fraværet noe igjen de to neste skoleårene, før det har en nedgang skoleåret 2019/2020. Nedgangen skyldes koronapandemien, hvor det har vært egne regler for fraværstimer og fraværsgrensen har vært midlertidig opphevd. Disse tendensene i fraværet finner man også nasjonalt. Det er viktig å trekke fram at den positive utviklingen i statistikken skyldes at føring av koronarelatert fravær ikke har blitt regnet med i fraværstatistikken. Det er dermed ikke et representativt bilde av situasjonen i Finnmark. Av statistikken ser man en tydelig årlig økning av fraværet fra skoleåret 2020/2021, som har fortsatt dette skoleåret.

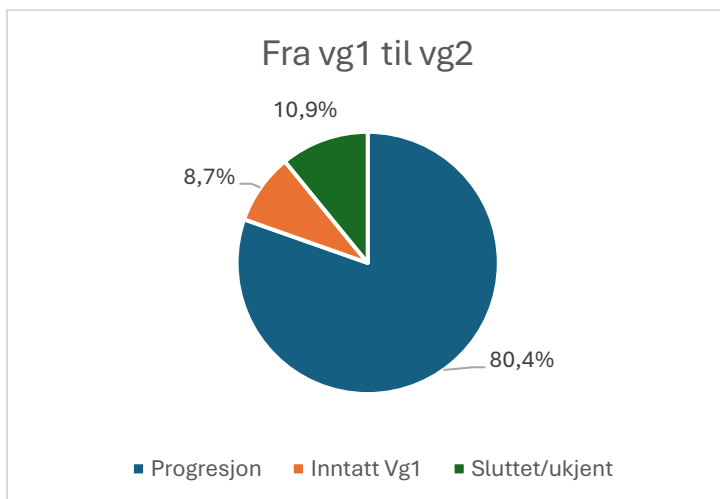

Kilde: Qlik Sens, alle skoler i Finnmark

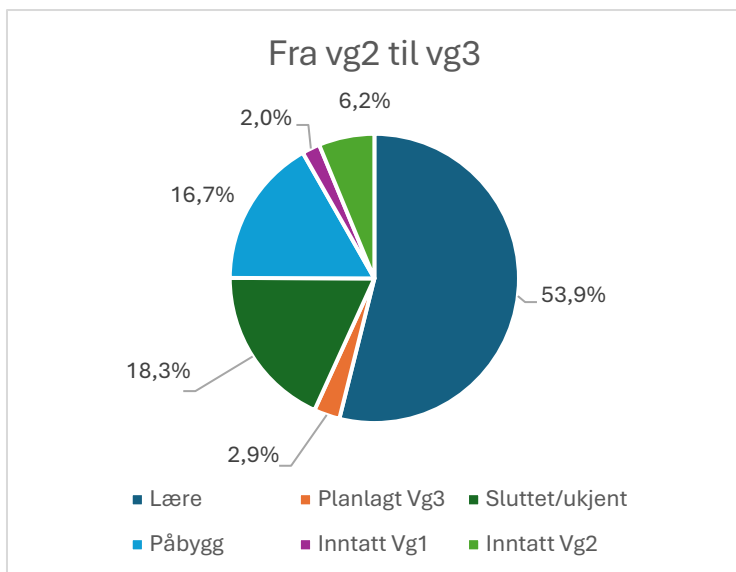
Tilbakemeldinger fra flere av skolene er at oppmykningen av fraværsgrensen har gjort at flere elever har opparbeidet seg et høyt fravær, noe som har påvirket både karakterene og øker risikoen for frafall.

5.2 Overganger

Overganger yrkesfag

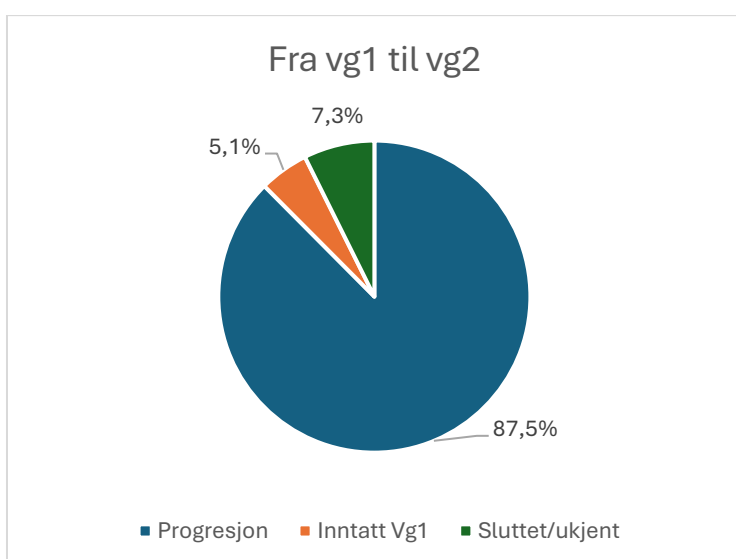
Kilde: Qlik Sense

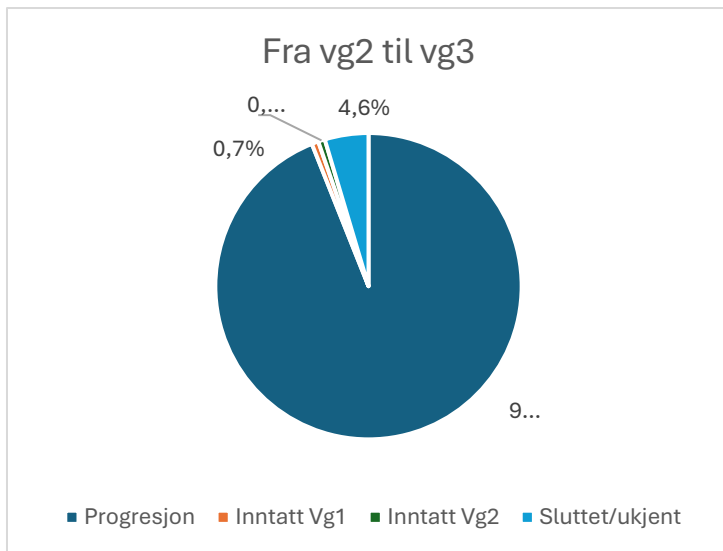
Kilde: Qlik Sense

Figurene viser at blant elevene fra yrkesfag er frafallet 3 prosentpoeng høyere mellom vg1 og vg2 enn blant de som går på studieforbereende. Elever som gjør omvalg og starter opp nytt vg2 blir fulgt opp av skolen. Det er i overgang fra vg2 til vg3 vi ser at bare 53,9 % går videre i lære. Noen yrkesfag har ikke lære i sin videre utdanning, men planlagt skole. Vi ser også at mange elever har planlagt påbygg etter vg2 yrkesfag. Andelen sluttere har steget fra 15% året før til 16,7% dette skoleåret.

Overganger studieforbereende

Kilde: Qlik Sense

Kilde: Qlik Sense

Figurene viser at elevene fra studieforberedende har god progresjon i overgangene. Elevene som starter på nytt vg1 følges opp av skolen.

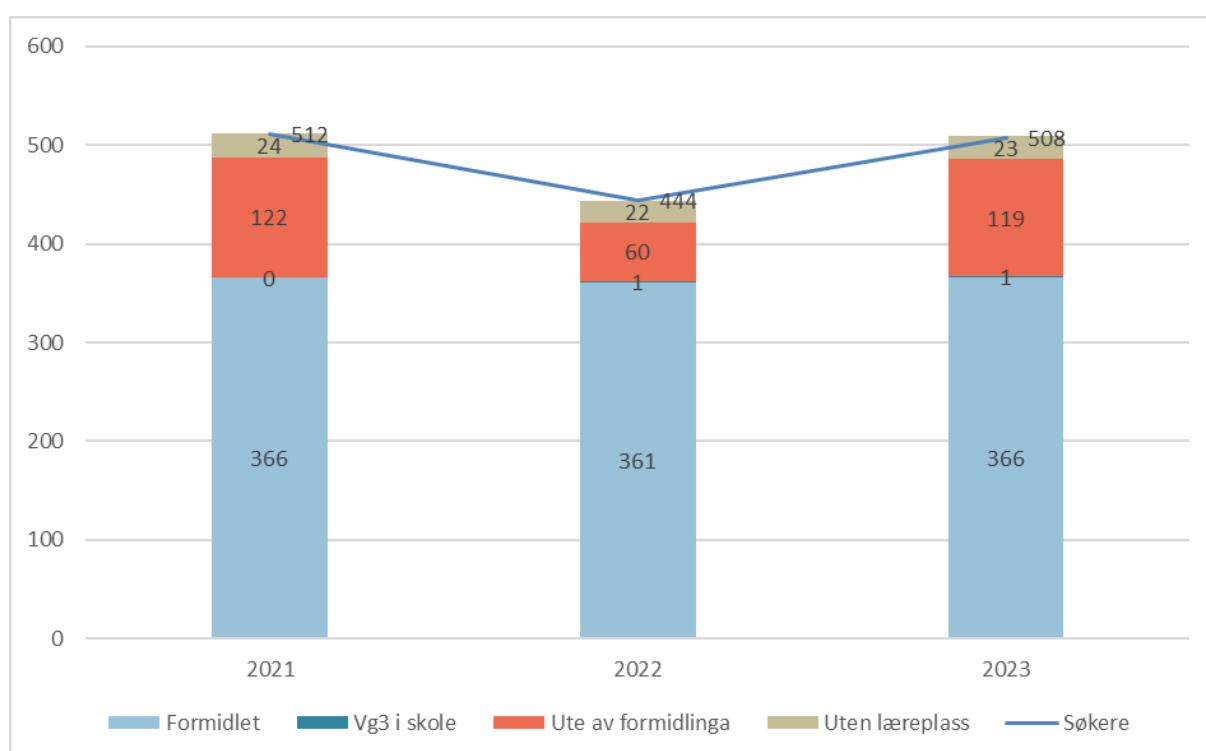
6 Videregående opplæring i bedrift 2023

Totalt er det ca. 1 100 løpende lærekontrakter i Finnmark.

6.1 Formidling til læreplass

I 2023 var det 508 søkere til læreplass i Finnmark, hvorav 369 hadde ungdomsrett. De siste årene har det vært en jevn økning i andelen som får læreplass. 94,1 % av søkerne i Finnmark fikk læreplass i 2023. Samtidig har antallet søkere som får tilbud om alternativt vg3 i skole, gått ned. I 2023 ble 16 søkere tilbudt vg3 fagopplæring i skole, én søker takket ja til dette tilbudet.

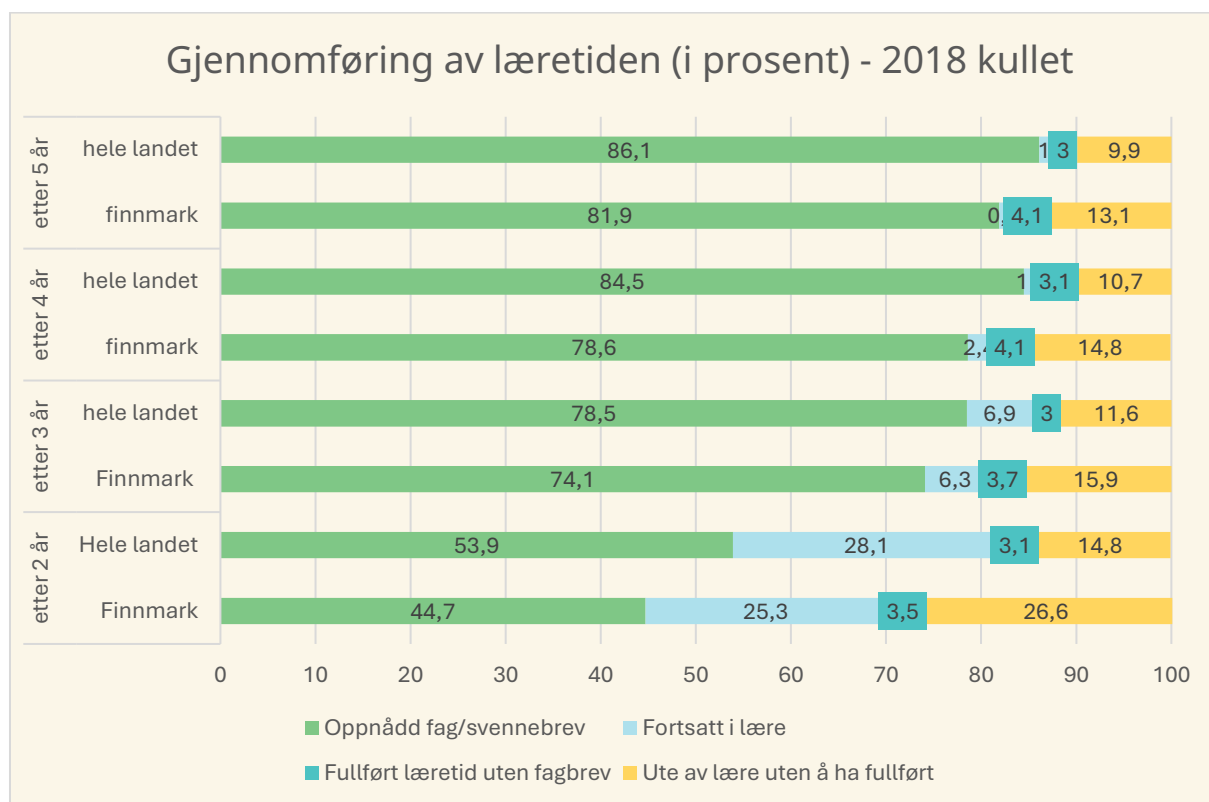
Fiske og fangst var også i 2023 det lærefaget hvor det var mest utfordrende å skaffe læreplass til alle søkerne.

Figur: Søkere og formidlet til læreplass 2021-2023, Kilde: Qlik Sense.

6.2 Gjennomføring av læretiden

Gjennomføring av læretiden viser hvordan det går med lærlingene i en tidsperiode på fem år fra de startet i lære.

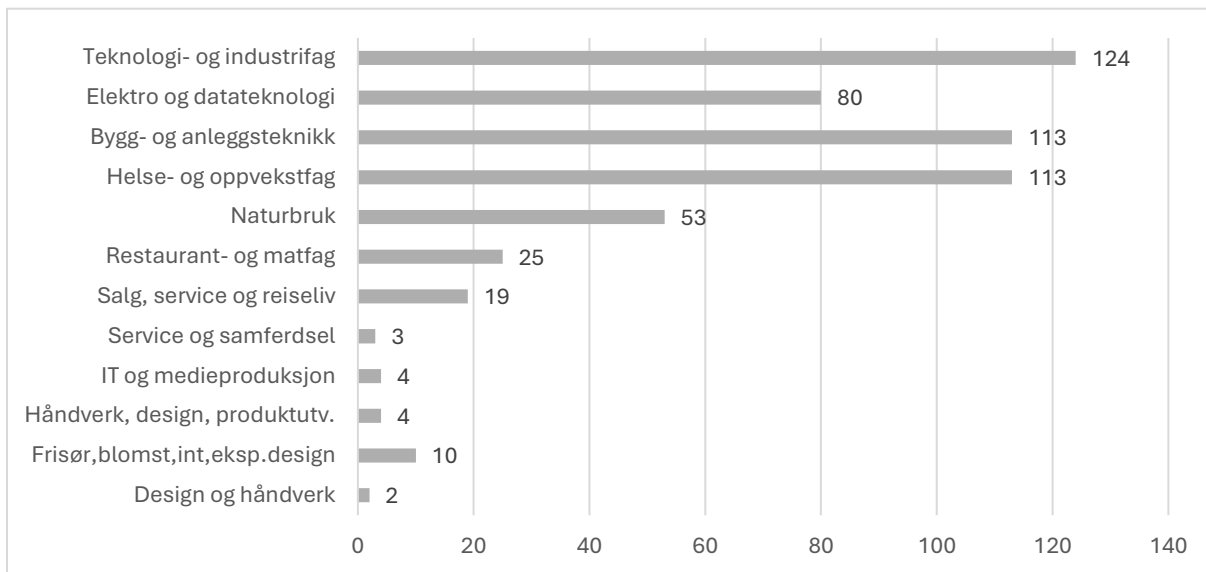

Figur: Gjennomføring av læretiden for 2018 kullet. Kilde: Utdanningsdirektoratet.

Diagrammet viser gjennomføring for alle lærlinger i hele landet og i Finnmark for de som startet i lære i 2018. I tallene ser vi at lærlinger i Finnmark bruker lenger tid på å fullføre og bestå. Etter fem år har 86,1 prosent av personer i lærekontrakt i hele landet bestått, mens tallet for Finnmark er 81,9 prosent. Dette har blant annet sammenheng med at det i flere oppdragsbaserte bransjer har vært vanlig at lærlinger slutter i løpet av læretiden eller ikke går opp til avsluttende prøve, for deretter å få læreplass i nye bedrifter og består prøve. Det har vært arbeidet opp mot næringene for å endre på dette.

Nye løpende kontrakter

I 2023 ble det tegnet 550 nye kontrakter i Finnmark; 50 lærekontrakter, 40 kontrakter for fagbrev på jobb og 10 opplæringskontrakter. Det viser en økning i forhold til 2022, da det ble tegnet 493 nye kontrakter. Økningen er primært fagbrev på jobb-kontrakter for voksne.

Figur: Nye lærekontrakter 2023 fordelt på utdanningsprogram, Kilde: Qlik Sense.

Det er flest nye kontrakter innen teknologi- og industrifag, dette gjelder også for 2022. Det er etterspørsel etter flere lærlinger i flere bransjer, spesielt innen helse- og oppvekstfagene og restaurant- og matfagene.

Nye kontakter i Finnmark 2023:

Folkeregistrert kommune			
Kommune i Finnmark	Antall		
ALTA	199	HASVIK	2
HAMMERFEST	98	BERLEVÅG	1
SØR-VARANGER	61	NESSEBY	1
PORSANGER	33	Andre fylker	Antall
DEATNU TANA	20	HARSTAD	14
VADSØ	19	MÅLSELV	8
GUOVDAGEAIDNU	16	SENJA	3
KARASJOHKA	15	SULDAL	2
NORDKAPP	12	TROMSØ	3
BÅTSFJORD	8	STAVANGER	2
LOPPA	6	OSLO	2
GAMVIK	6	BODØ	2
LEBESBY	6	INDERØY	1
MÅSØY	5	FLAKSTAD	1
VARDØ	4		

Figur: Kontrakter tegnet i 2023 fordelt på lærlingens folkeregistrerte adresse. Kilde: Qlik Sense.

De fleste kontraktene i Finnmark er innenfor privat sektor, men det har vært en liten økning i antall kontrakter i offentlig sektor sammenlignet med året før. 21 % av kontraktene i Finnmark er tegnet innen offentlig sektor.

Full opplæring i bedrift

De aller fleste lærlinger og lærekandidater følger et ordinært løp med 2 år i skole og deretter 2 år i lære. Vi ser imidlertid en økning i kandidater som søker og tegner kontrakter med «full opplæring i bedrift (FOB)».

Elever som tar full opplæring i bedrift, er kandidater som:

- ønsker å begynne som lærling rett etter ungdomsskolen
- ikke vil flytte for å gå på videregående skole enten for vg1 eller vg2
- har gått vg1 og vg2 på yrkesfaglig studieretning og ønsker lærekontrakt i annen bransje
- har tatt studieforberedende og vil bli fagarbeider
- har et fag- eller svennebrev fra tidligere, og ønsker et til innen annen retning
- av andre grunner har mistet retten til videregående opplæring og dermed ikke blir prioritert til skoleplass

I FOB-kontrakter mangler lærlingene både fellesfag og programfag som må tas i løpet av læretiden for å få lov til å gå opp til fag- eller svenneprøve. Opplæringskontorene eller den frittstående lærebedriften har hovedansvaret for at dette gjennomføres. Fylkeskommunen krever da en plan for gjennomføring av manglende fag og følger dette opp via fagopplæringskoordinatorerne i løpet av læretiden. Manglende fag kan gjennomføres som delkurselever ved en av de videregående skolene, andre videregående skoletilbud, som elev ved nettskolen i Finnmark eller som privatist.

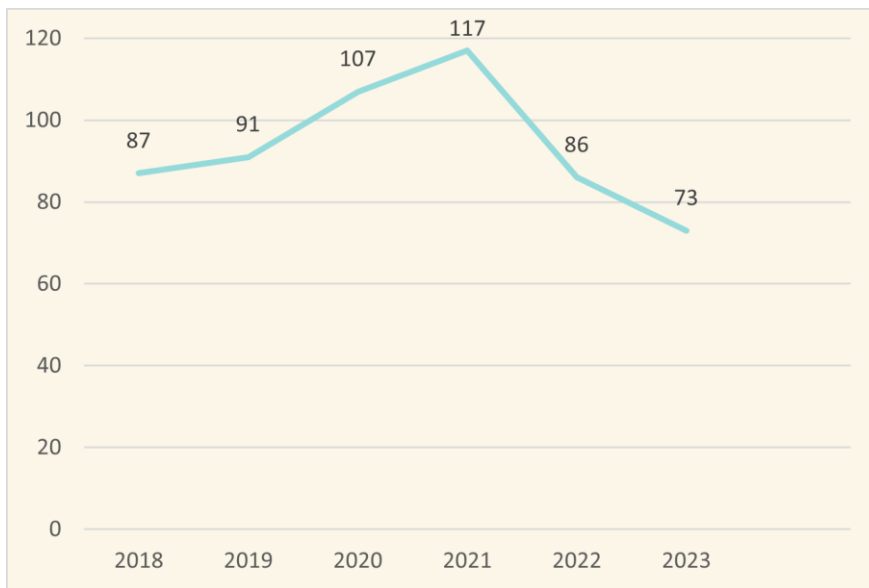
Tilskuddsmidler lærlinger og lærekandidater med særskilte behov

Fylkeskommunen utlyser årlig tilskuddsmidler til lærlinger og lærekandidater med særskilte behov. Midlene er søkbare for opplæringskontorer og lærebedrifter. Tilskuddet skal brukes til ekstra personellressurs i lærebedrift. Ordninga gjelder for følgende under 25 år:

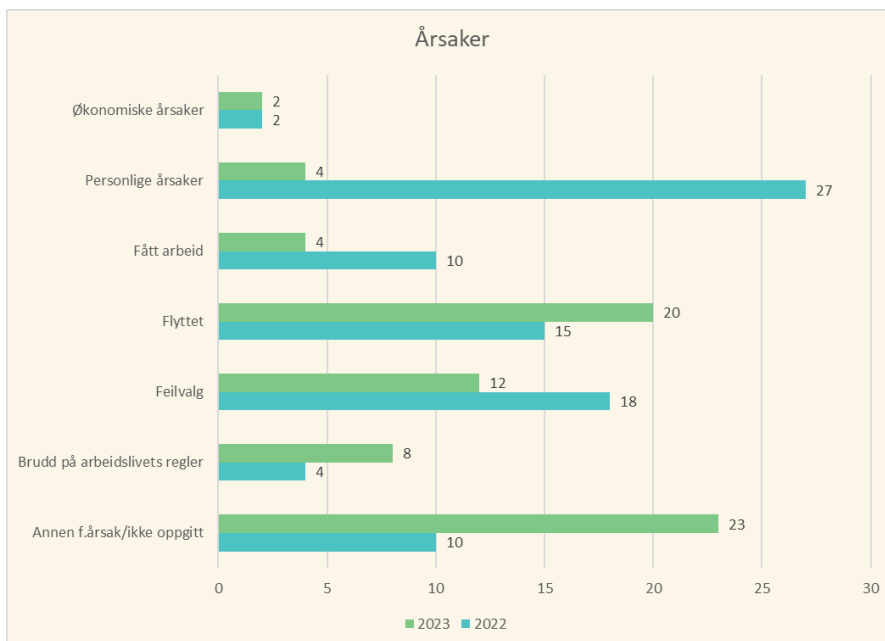
- lærling/lærekandidat som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet
- Lærlinger/lærekandidater med svake ferdigheter i norsk
- Lærlinger/lærekandidater som har hatt spesialundervisning på Vg2 og som har tilretteleggingsbehov i lærebedriften.

Heving av kontrakter

Det har vært arbeidet systematisk i samarbeid med opplæringskontorer, lærebedrifter og fagopplæringskoordinatorer de siste årene, for å forebygge heving av lærekontrakter. Antall hevinger av lærekontrakter har gått ned fra 2022 til 2023.

Figur: Antall hevede kontrakter. Kilde: Qlik Sense.

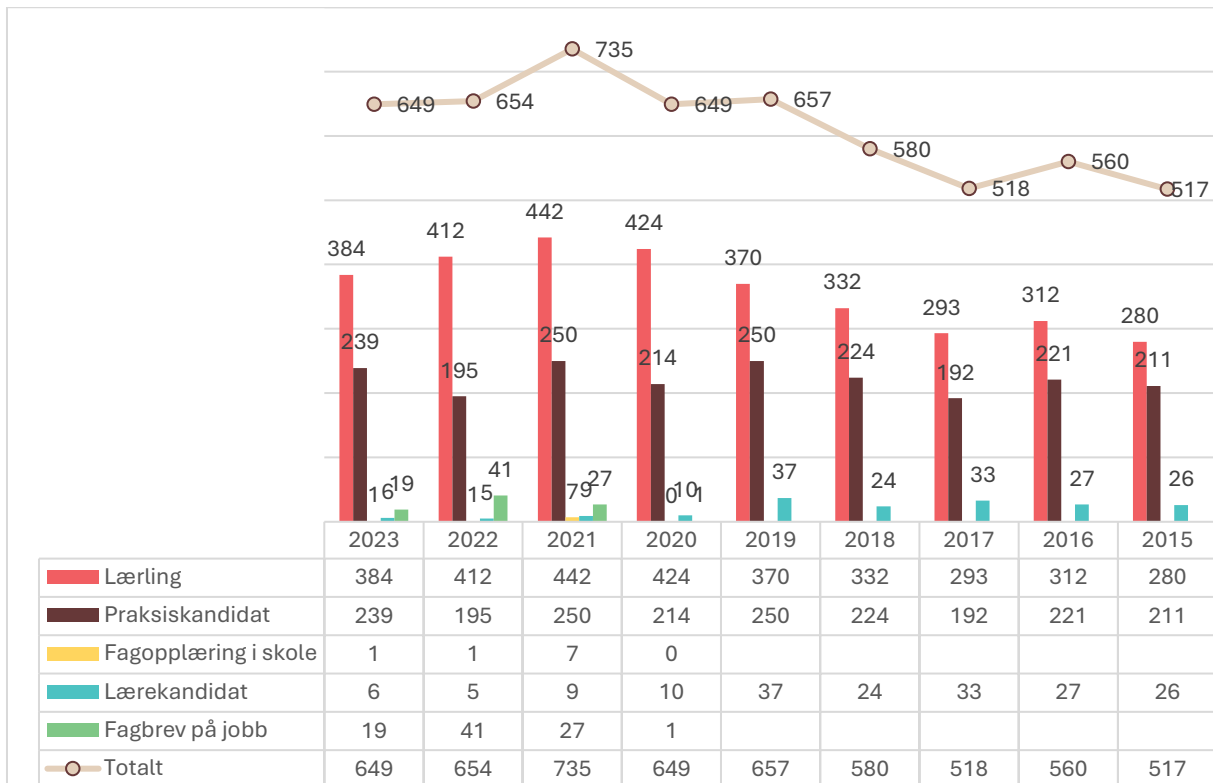
Figur: Antall kontrakter med årsak, hevet de siste to årene. Kilde: Qlik Sense.

6.3 Lærebedrifter i Finnmark

Finnmark har per 1. oktober 2023 514 medlemsbedrifter fordelt på 114 lærefag og 24 opplæringskontor. I tillegg er det 110 godkjente frittstående lærebedrifter fordelt på 46 ulike lærefag. Det er flest godkjente lærebedrifter innen teknologi- og industrifag, etterfulgt av bygg- og anleggsteknikk.

6.4 Fag- og svennebreve

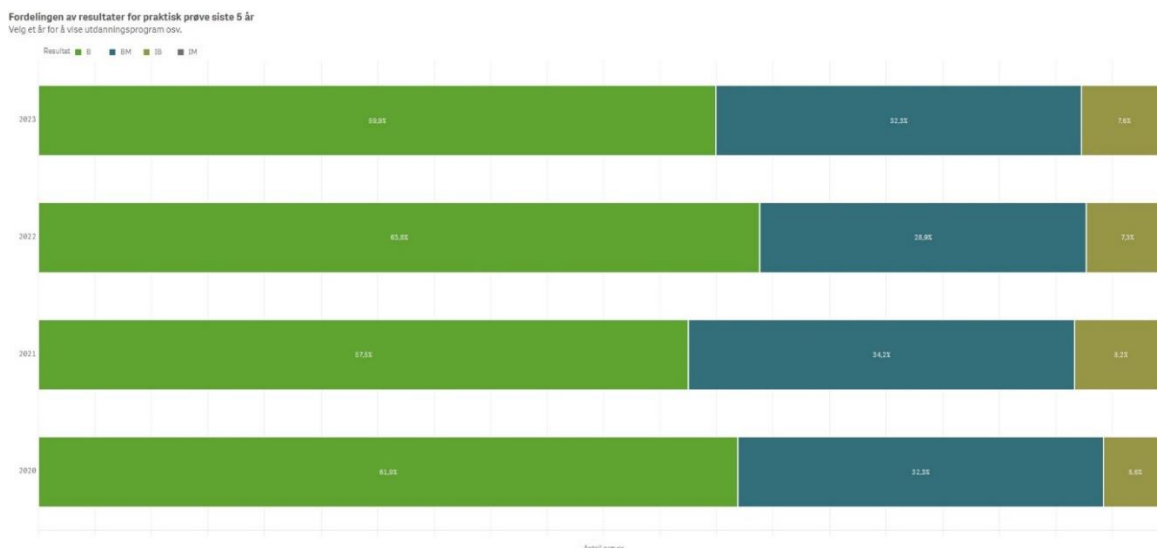
I 2023 ble det gjennomført 649 prøver i Finnmark. Tabellen under viser antall lærlinger, lærekandidater (opplæringskontrakter), og praksiskandidater som har bestått fag-/svenneprøve eller kompetanseprøve, og oppnådd fagbrev, svennebrev eller kompetansebevis.

Figur: Fag-, svenne- og kompetanseprøver gjennomført i Finnmark 2018-2023, fordelt på kontrakttype. Kilde: Qlik Sense

Karakterfordeling på fag- og svenneprøver

Karakterskalaen for fag- og svenneprøver er tredelt; bestått meget godt, bestått eller ikke bestått. Vi ser at den største andelen av prøver får karakteren bestått.

Figur: Karakterfordeling på fag-, svenne- og kompetanseprøver 2020-2023. Kilde: Qlik Sense

6.5 Fagopplæringskoordinatorer

I overgangen fra vg2 yrkesfag til læreplass har fagopplæringskoordinatorene ved de videregående skolene en sentral rolle. Finnmark har ni fagopplæringskoordinatorer i ulik stillingsprosent, lokalisert ved de fylkeskommunale videregående skolene.

Kontorsted	Ansvar for kommune:
Alta vgs.	Alta, Loppa og Kautokeino
Hammerfest vgs.	Hammerfest og Hasvik
Lakselv vgs.	Porsanger, Lebesby, Gamvik og Karasjok
Nordkapp vgs.	Nordkapp og Måsøy
Vadsø vgs.	Vadsø
Vardø vgs.	Vardø
Tana vgs.	Tana, Nesseby, Berlevåg og Båtsfjord
Kirkenes vgs.	Sør-Varanger

Fagopplæringskoordinatoren spiller en viktig rolle i rekrutteringen av nye lærebedrifter, i forberedelsen av elever som søker læreplass, under formidlingsperioden, og i løpet av læretiden. Mange lærlinger og lære kandidater vil trenge råd og veiledning, og ved utfordringer i læreforholdet er fagopplæringskoordinatoren en avgjørende støttespiller for både kandidater og lærebedrifter. Fagopplæringskoordinatorene er en del av elevtjenesten ved videregående skoler, gir innsikt om opplæring i bedrift og jobber aktivt med å utvikle nettverk og samarbeid mellom videregående skoler, lærebedrifter/opplæringskontorer og næringslivet. Det er et strukturert samarbeid etablert mellom opplæringsavdelingen og hver enkelt fagopplæringskoordinator, særlig i formidlingsperioden. Dette har over tid gitt gode resultater når det gjelder antall som får læreplass i Finnmark.

6.6 Arctic Skills

ArcticSkills ledes av et styre som består av styremedlemmer som er organisert i et partnerskap med partnerskapsavtaler. Styret ledes av Finnmark fylkeskommune og styret består av skoleledere som representerer deres rolle i samarbeidet. Styret består av: Styreleder(Finnmark fylkeskommune), Kirkenes videregående skole(lead partner), Kemi-Tornionlaakso Municipal Education and Training Consortium Lappia (FI), Samisk videregående skole i Kautokeino, Sàmi Institute for Education Fiskole Nord (SE), Gränsälvgymnasiet (SE), Lapland Education Centre REDU (FI). ArcticSkills er forankret til Kirkenes videregående skole som står for den administrative ledelsen av samarbeidet. I tillegg er det tilknyttet ledende fagpersoner fra landene i inntil 16 forskjellige yrkesfagområder som planlegger innhold i fagene og kriterier for bedømming i konkurransen hvert år. Prosjektet har gode relasjoner til World Skills Norway, som støtter prosjektet med rådgiving og med å formidler hjelp og støtte fra bransjeorganisasjoner

Arctic Skills er en meget vellykket årlig yrkesfagkonkurranse i Barentsregionen. ArcticSkills ble arrangert i Rovaniemi i Finland 21.mars 2023. Konkurransen er et årlig arrangement som går på rundgang mellom Finnmark, Nord Sverige og Nord Finland.

Foto: Redu(FI)

Deltakere i konkurransen er avangselever på VG2-nivå og tilsvarende fra Finnmark, Lapin lääni og Norrbotten/Tornedalen. Gjennom ArcticSkills er årlig ca. 10 000 elever, lærere, skoleledelse, annet støttepersonell og aktører fra det sivile samfunn involvert.

Konkurransen skal være et bidrag til å bygge relasjoner mellom ungdom, næringsliv, fagfolk, lærere, skoleledere og folk flest som er bosatt i grenseområdene i Finnmark, Nord Sverige og Nord Finland. Yrkesfag konkurranser i tilknytning til yrkesfagene skal gi bedre kunnskap og forståelse for fagutøvelse i nabolandene.

Yrkesfagernes anseelse skal stå i stil til viktigheten de har i samfunnet. Kjennskap til nabolandenes fagarbeidere og utdanningssystem vil kunne gi muligheter for felles samarbeidsprosjekter og næringsutvikling. Konkurransen skal bidra til bedre kunnskap om hverandre og å skape relasjoner mellom ungdom og voksne på tvers av grensene.

ArcticSkills er finansiert av Finnmark fylkeskommune, partnerskapet i Finland og Sverige, Barentsekretariatet og Nord plus junior. Årlig budsjett er på i overkant av 2.3 millioner kroner.

7 Videregående opplæring for voksne ⁶

7.1 Søkere og tilbud til videregående opplæring for voksne

Fylkeskommunen gir voksne søkere veiledning, realkompetansevurdering, dokumentasjon etter realkompetansevurdering og tilbud om opplæring. Opplæring og kurs tilbys av Nettskolen Finnmark og Opplærings- og utviklingssentre (OPUS) ved seks videregående skoler: Vadsø, Tana, Kirkenes, Lakselv, Alta og Hammerfest. OPUS gir også lokal pedagogisk støtte og administrativ tilrettelegging for deltakere i opplæring som arrangeres av andre. I noen fag tilbys undervisning i samarbeid med Nettskolen Troms. Tilbud for voksne skal tilrettelegges i forhold til tid, sted, lengde og progresjon. Tilbud har blitt opprettet etter behov.

En viktig oppgave for Videregående opplæring for voksne (VO) er å veilede kandidater på veien til sluttkompetanse. Mange voksne søkere er praksiskandidater som oppnår fagbrev gjennom veiledning fra VO, og ulike tilpassede opplæringsløsninger. Praksiskandidater må dokumentere fem års godkjent praksis og bestått teorieksamen før oppmelding til fagprøve.

Mange søkere ønsker å oppnå studiekompetanse. Voksne kan velge å ta enkeltfag innen studiekompetanse over flere år. Noen trenger bare ett eller to fag for å kunne oppnå studiekompetanse, mens andre trenger flere.

Det var 17 personer som ønsket tilbud om realkompetansevurdering for å få kartlagt restopplæringsbehovet. I tillegg noen søkere fra tidligere. Realkompetansevurdering er for å kunne gi et opplæringstilbud som er tilpasset den kompetansen de har fra tidligere.

Søkere til videregående opplæring fordeler seg mellom ønske om fag til generell studiekompetanse, realkompetansevurdering, yrkesfaglig opplæring og eksamensforberedende kurs. I perioden 1. oktober 2022 – 30. september 2023 mottok voksenopplæringen 257 søknader. 246 fikk tilbud, 11 søkere var praksiskandidater, ungdommer, voksne uten rett, privatister eller søkere som kun har veiledningsbehov.

Sammenlignet med statistikk for elever i ordinær videregående opplæring er det vanskelig å si noe presist om fullføring for deltakere i voksenopplæring. Saksbehandlingsverktøyet Vigo Voksen har ikke god nok funksjonalitet for nøyaktige rapporter på dette. Visma in School (VIS) Voksenportalen ble tatt i bruk 1. oktober 2023. VIS og bruk av analyseplattformen Qlik Sense vil sikre bedre data i fremtiden.

1. august 2024 ble retten til voksenopplæring utvidet gjennom en ny opplæringslov. En ny epoke for voksnes læring har startet. Målgruppen blir større fordi alder for voksenrett er senket fra 25 til 19 år. Modulstrukturert fag- og yrkesopplæring skal være hovedmodell. Skoleåret 2023-24 har fylkeskommunen i samarbeid med interne og eksterne samarbeidsaktører hatt fokus på å rigge for ny struktur. Dette utviklingsarbeidet vil pågå over lang tid.

⁶ [Strategi for voksnes læring i Finnmark 2022-2030 - Finnmark fylkeskommune \(ffk.no\)](https://www.fyk.no/strategi-for-voksnes-læring-i-finnmark-2022-2030)

Tilbud og antall deltakere 2023/2024:

Ansvarlig skole	Tilbud	Løp	Antall deltakere	Tilbudsmodell
Nettskolen Finnmark	Generell studiekompetanse	Opplæringsløp – 6 fag	59 (Nye deltakere)	Distribuert, to inntak
	Yrkesfag	Eksamensforberedende kurs	37	Distribuert
OPUS Alta	Helsearbeiderfag	Opplæringsløp – Menn i helse	31	Distribuert
	Generell studiekompetanse	Opplæringsløp – 2 fag	12	Stedlig kveld
OPUS Kirkenes	Barne- og ungdomsarbeider	Eksamensforberedende kurs	17	Stedlig. Avsluttet høst.
	Helsearbeiderfag	Eksamensforberedende kurs	27	Stedlig
OPUS Kirkenes OPUS Alta OPUS Hammerfest	Prepp for minoritetsspråklige (helse, kokk og industri).	Opplæringsløp – 5 fag	23	Distribuert
OPUS Hammerfest	Helsearbeiderfag	Eksamensforberedende kurs	11	Avsluttet høst
	Barne- og ungdomsarbeider	Eksamensforberedende kurs	11	Stedlig
	Renholdsoperatør	Eksamensforberedende kurs	11	Stedlig
Nettskolen Troms	Rekutteringsutdanning kokk	Opplæringsløp	7	Distribuert
Totalt			246	

For voksne søkere til ordinær videregående er teltetidspunktet 1. mars 2023, mens det for voksentilbudene er perioden fra 1. oktober 2022 til og med 30. september 2023.

Prepp – prosjekt voksne innvandrere i fag og yrkesopplæringen (ViFY)

Opplæringstilbudet er tilpasset voksne innvandrere med svake norskferdigheter. I denne fleksible og hybride modellen får deltakerne tett oppfølging og veiledning av lokale pedagoger på skolen og i bedrift. Kandidater fra bosettingskommuner i Finnmark deltar. Nettskolen Finnmark er ansvarlig skole for PREPP i Finnmark og koordinerer opplæringen.

Våren 2024 var det 23 PREPP-deltakere som hadde fullført ett år med skole, der de tok naturfag, matematikk og engelsk fra VG1- yrkesfag og norsk og samfunnskunnskap etter VG2 – yrkesfaglige læreplaner. I tillegg hadde de to timer i uka med praksis der de jobbet med læreplanmål innen YFF. Høsten 2024 gikk 17 deltakere fra PREPP-kullet for 2023/2024 over til modulisererte læreplaner. 15 av dem gikk over til modulisererte læreplaner innen helsefag. 2 deltakere har skrevet lærlingekontrakter i 80 % og gikk over til modulisererte læreplaner innen produksjonsteknikk. 3 av deltakerne følger gamle læreplaner i kokkfaget og startet på *Rekutteringsutdanningen kokk*. Tre av deltakerne sluttet skoleløpet før ny skolestart.

Skoleåret 2024-25 består opplæringstilbudet av forsterket norsk/yrkesnorsk, modulisererte læreplaner i norsk og samfunnskunnskap for språklige minoriteter og modulisererte læreplaner i valgte programfag.

I september 2024 startet det opp 34 deltakere til PREPP innen helsefag, betongfaget, kokkfaget, produksjonsteknikk, renholdsoperatørfaget og salgsvfaget. Deltakerne er fordelt med: 19 i Alta, 1 i Vadsø, 10 i Sør-Varanger og 4 i Hammerfest.

Det var totalt 44 søkere over 25 år med voksenrett til ordinær videregående opplæring. Dette bidrar til å øke tilgang til opplæring for voksne og å utnytte ledig kapasitet ved videregående skoler.

7.2 Utdanningsløftet

Utdanningsløftet ble lansert av regjeringen i 2020 i forbindelse med koronaepidemien for å øke kapasiteten i hele utdanningssystemet og satse på kompetansetiltak mot spesifikke målgrupper. VKI v/ prosjekt Utdanningsløftet i Finnmark har i 2023-2024 forvaltet tre tilskudd:

1 Voksne uten rett til videregående opplæring

Tilskuddet har bidratt til å gi flere nye søkere, uten rett til videregående opplæring, opplæring i etterspurt sluttkompetanse. Flere voksne har fått tilbud i fag til generell studiekompetanse ved nettskolen i Finnmark, hvor det er etablert to årlige inntak. Ved inntak i august 2023 fikk 15 kandidater uten rett mulighet for fag, og januar 2024 ble 39 kandidater tatt inn. I samme periode har 13 kandidater uten rett, som har startet opplæringen i fag tidligere, bestått sluttkompetansen.

Voksne uten rett har også benyttet seg av fagbrev på jobb ordningen, og tilskuddet har i stor grad vært omdisponert til fagbrev på jobb ordningen i denne perioden.

2 Rekvalifisering

Voksne som har et fagbrev, eller generell studiekompetanse bestått, har i Utdanningsløftet fått mulighet for nytt fagbrev, rekvalifisering. Tilskudd til rekvalifisering av voksne har blitt brukt til lærekontrakt nr.2 i samfinansiering og samarbeid med seksjon fag- og yrkesopplæring. Fra 2024 er det ikke innvilget tilskudd til rekvalifisering på grunn av rettigheter i ny opplæringslov.

I 2023 var det totalt 42 beståtte fagprøver som rekvalifiseringstiltak.

3 Fagbrev på jobb

Fagbrev på jobb ordningen er ikke en søkbar ordning i fylkeskommunen, men har kunnet tilbys med tilskudd i Utdanningsløftet. Ordningen er godt brukt og tilpasset voksne i et arbeidsforhold. Viser til 6.3 i denne meldingen. Økningen av voksne som ønsker denne ordningen er stor, og våren 2024 ble det opprettet 49 nye kontrakter hvorav det i helse-, bygg- og salgsvfag er opprettet

Dette har vært et samarbeid mellom voksenopplæring v/ VKI og seksjon for fag- og yrkesopplæring ved Opplæringsavdelingen. Samarbeid har bestått av medfinansiering av tiltak og lærekontrakter, og planlegging for ny struktur for voksnes læring.

Prosjekt Utdanningsløftet har deltatt i interne, regionale og nasjonale nettverk og arenaer for innhenting og deling av kunnskap om endringer i læreplaner i modulstrukturert opplæring, samt ledet samarbeidet med andre aktører om utviklingen av en ny struktur for modulisererte fag i videregående opplæring for voksne.

Strukturen skal være bærekraftige, forutsigbar og gjennomførbar i Finnmark. OPUS ved de videregående skolene i Finnmark får en aktiv rolle inn i det lokale arbeidsmarkedet, og i veiledningen

og oppfølgingen av voksne kandidater. Nettskolen er definert som hovedskole og samarbeidsstrukturer er under etablering. Lokal oppfølging med prosessveiledere ved de videregående skolene er skissert og prøves ut høsten 2024 i samarbeid med prosjekt PREPP (kvalifisering av voksne innvandrere).

Arbeids- og velferdsetatens satsing på kvalifisering av brukere har bidratt til at offentlig-offentlig samarbeid mellom NAV og Fylkeskommunen har økt i perioden. Smart Samhandling (trekantsamtaler) er etablert, og under implementering på NAV-kontor i Finnmark. Et samarbeid om realkompetansevurdering er initiert.

I Statsbudsjettet for 2024 ble tilskuddene redusert til to på grunn av ny opplæringslov og voksnes rett til rekvalifisering;

- Tilskudd til implementering av modulstrukturert fag- og yrkesopplæring (MFY)
- Fagbrev på jobb ordningen

8 Konkretisering og prioritering av tiltak

8.1 Digitalisering

Kunstig intelligens (KI)

Det skjer raske utviklinger i verktøy som tar i bruk kunstig intelligens, og disse fører til store endringer i mange deler av samfunnet og videregående skole. Innføring av kunstig intelligens i skolen krever retningslinjer for å sikre at teknologien brukes på en pedagogisk og trygg måte.⁷

I skoleverket gir KI-teknologi muligheter for elever, lærere og andre ansatte. Det er en del av skolens mandat å lære elever til å ta i bruk slike verktøy på en hensiktsmessig måte, på lik linje med andre hjelpemidler. KI-teknologi kan også by på en del utfordringer i skolene som må håndteres.

KI-verktøy kan også brukes på måter som hindrer læring og som utfordrer læreres vurderingsarbeid, både underveisvurdering og sluttvurdering. I hovedsak skjer dette når elever bruker KI-verktøy som en erstatning for eget arbeid, for eksempel ved å besvare en oppgave ved bruk av KI-verktøy når slik bruk ikke er tillat.

Bruk av KI-verktøy henger sammen med annen bruk av digitale hjelpemidler. Lærere, skoleledere og skoleeier har ansvar for å sørge for at det opparbeides tilstrekkelig teknisk, etisk og pedagogisk kompetanse på dette feltet. Utdanningsdirektoratet har utviklet en kompetansepakke for bruk av kunstig intelligens i skolen.

Videregående skoler melder om at de trenger en enhetlig strategi for å implementere og praktisere bruken av KI som et læringsverktøy. Per i dag er bruken av KI i stor grad overlatt til den enkelte lærer, noe som gjør det utfordrende å bruke KI på en måte som ikke negativt påvirker fagområder. Det er behov for kompetanseheving for å håndtere utfordringene knyttet til bruk av KI i utdanningen, og da særlig i forhold til vurdering.

Det finnes flere grunner til at videregående skoler bør holde seg oppdatert på den teknologiske fremgangen innenfor kunstig intelligens. KI er i ferd med å bli en sentral del av mange yrker og samfunnsområder. Ved å inkludere KI i undervisningen, forbereder skolen elevene på fremtidens arbeidsmarked og gir dem ettertraktede ferdigheter. KI kan også tilpasse læringsopplevelsen til hver enkelt elevs behov, noe som kan forbedre læringsutbyttet og øke elevenes motivasjon.

Digitale læremidler/personvern

Skolene og skoleeier bruker mye midler på digitale læremidler. Alle læremidler skal ha tofaktor innlogging med Feide eller Azure. Dette er sikre kanaler som bidrar til å ivareta både lærerens og elevens personvern. Bruken av digitale læremidler har økt i omfang de siste årene og det er nødvendig for skoleeier å ha kontroll på hvordan personopplysninger brukes. Ved utlevering av personopplysninger skal det også sikres at det er underskrevet databehandleravtaler.

Skolene melder om behov for intern erfaringsutveksling blant lærerne på bruken av digitale læremidler og KI. Mange elever er gode på å bruke ny teknologi, men det er stor variasjon hos

⁷ [Råd om kunstig intelligens i skolen | udir.no](https://www.udir.no/om-udir/utdanning-og-utvikling/digitalisering/kunstig-intelligens-i-skolen)

elevene på digital kompetanse. Digital kompetanse er en av fem grunnleggende ferdigheter i læreplanen, sammen med lesning, skriving, regning og muntlige ferdigheter⁸

Møre og Romsdal fylkeskommune har invitert alle fylkeskommuner til et nasjonalt samarbeid om applikasjonforvaltning, der målet er å effektivisere arbeidet, dele erfaringer og ha faglige diskusjoner om regelverk samt informasjonssikkerhet og personvern. Opplærings- og IT -avdelinga er positiv til et slikt samarbeid.

Personvernopplysningsloven består av nasjonale regler og EUs personvernforordning, forkortet til GDPR. Finnmark fylkeskommune har under innføring et system for internkontroll som inkluderer informasjonssikkerhet, personvern og GDPR. Dette systemet skal sikre at fylkeskommunen har en enhetlig forvaltning av kvalitetssystemet med avklarte roller og ansvar. Dette bidrar til at Finnmark fylkeskommune når målene for internkontroll, gir mulighet for dokumentasjon og rapportering av internkontroll, samt bidrar til kontinuerlig forbedring, innovasjon og effektive arbeidsprosesser.

8.2 Opplæring i kriminalomsorgen

Finnmark fylkeskommune har det faglige og administrative ansvaret for videregående opplæring i kriminalomsorgen i Finnmark. Vadsø videregående skole har det praktiske ansvaret for gjennomføring av videregående opplæring i Vadsø fengsel.

Vadsø fengsel er et høysikkerhetsfengsel med høyt og lavt sikkerhetsnivå. Fengselet har 42 soningsplasser, hvorav seks av plassene er på lavere sikkerhetsnivå. Skoleavdelingen er lokalisert på høy sikkerhetsavdeling og består av én rådgiver med ansvar for opplæring, og syv faglærere som underviser i fellesfag og programfag.

Utdanning og opplæring er et viktig tilbud som skal gis til alle innsatte med rett til dette, så langt det er mulig. Ifølge Opplæringsloven har innsatte lik rett til opplæring som befolkningen ellers, og er et viktig bidrag til kvalifisering for arbeid eller videre utdanning etter gjennomført straff, og gir et bedre grunnlag for å komme tilbake til samfunnet uten å begå ny kriminalitet.

Opplæringstilbud

For innsatte på høyere sikkerhetsnivå tilbys videregående opplæring i fellesfag for yrkesfag, studiespesialisering og påbygg. Fra høsten 2024 tilbyr skolen opplæring i programfag i VG1 teknologi og industrifag. Skolen tilrettelegger også for selvstudier i videregående fag skolen ikke tilbyr, slik at innsatte kan jobbe mot yrkesfagutdanning under soning.

For innsatte på lavere sikkerhetsnivå tilbys videregående opplæring gjennom «Nettskolen i Finnmark», og tilrettelegging for selvstudier i fag skolen ikke tilbyr, samt nettbasert høyere utdanning.

Skolen har et godt og tett samarbeid med verksdriften i Vadsø fengsel, og er sentralt i gjennomføringen og utviklingen av det yrkesfaglige opplæringstilbudet i fengselet. I tillegg til tverrfaglig samarbeid med skolen, er arbeidsdriften i en prosess med å bli godkjent lærebedrift etter ny opplæringslov, slik at de kan skrive lærekontrakt med sine innsatte og gi dem opplæring for å oppnå kompetansebevis eller svennebrev i tømmerfaget.

⁸ [2.1 Digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet | udir.no](#)

Kompetansehevende kurs

Skolen tilbyr kompetansehevende kurs, blant annet sveisekurs, truckførerkurs, liftkurs, førstehjelpskurs og båtførerkurs, for å styrke innsattes muligheter på arbeidsmarkedet etter endt soning.

Karriereveiledning

Skolen tilbyr også karriereveiledning til innsatte. Målet med karriereveiledningen er å gjøre innsatte kjent med egne interesser, egenskaper og kompetanse, slik at de kan ta meningsfulle valg knyttet til utdanning, opplæring og arbeid. I samarbeid med fylkeskommunen kan også innsatte få realkompetansevurdering. Som en del av karriereveiledningstilbudet planlegger skolen også å tilby livsmestringskurs og jobbsøkerkurs for innsatte.

Elevene

Skolen har «løpende opptak» hvor innsatte kommer og går hele året. Det betyr at elevtallet endrer seg kontinuerlig gjennom skoleåret. Antall elever påvirkes av fengselets rammer, antall innsatte i fengselet og innsattes behov og motivasjon for opplæring. Siden mange er innsatt i kortere tid enn opplæringen tar, er det utfordrende å fremstille god statistikk på resultater fra opplæringen i Vadsø fengsel.

Høsten 2024 studerer elleve innsatte videregående opplæring, mens én innsatt studerer høyere utdanning. I 2024 har rundt 30 innsatte vært elever ved skolen i kortere og lengre perioder. Langt fra alle som følger undervisningen tar eksamen. Høsten 2024 skal seks elever avlegge eksamen i fellesfag og yrkesfag, mens én elev skal avlegge eksamen innen høyere utdanning. For hele 2024 har åtte elever avlagt totalt 19 eksamener, mens én elev har avlagt totalt fire eksamener innen høyere utdanning.

Tverrfaglig samarbeid

I arbeidet med innsatte er tverrfaglig samarbeid og samhandling viktig for å sikre at den enkelte får best mulig oppfølging under og etter endt soning. I tillegg til kriminalomsorgen, samarbeider skolen tett med verksdriften, NAV, skoler/universiteter, opplæringskontorer, friomsorgen, Karriere Finnmark, opplæringsavdelingen og VKI ved Finnmark fylkeskommune.

Videre arbeid

Skolen jobber kontinuerlig med å utvikle opplæringstilbudet i Vadsø fengsel. Skolen ønsker på sikt å utvide det yrkesfaglige tilbudet slik at innsatte kan ta en fullverdig yrkesfagutdannelse i Vadsø fengsel. Yrkesfagopplæring er særlig relevant for denne samfunnsgruppen, og i tråd med regjeringens satsing på yrkesfag.

Det er nylig vedtatt en utredningsanalyse av utvidelse av Vadsø fengsel avd. lav sikkerhet med opptil 18 plasser. På sikt vil dette kunne medføre et utvidet opplæringstilbud for innsatte på lavere sikkerhetsnivå i Vadsø fengsel.

Et utvidet opplæringstilbud vil medføre at flere innsatte får mulighet til å ta utdanning og opplæring i Vadsø fengsel.

En overordnet plan for opplæring i kriminalomsorgen i Finnmark er under arbeid og vil være ferdigstilt i nærmeste framtid. En viktig forutsetning for at opplæringen skal være vellykket er et

tett samarbeid mellom fylkeskommunen og kriminalomsorgen. Planen skal vise målsetninger for opplæringen i kriminalomsorgen i Finnmark, samt satsingsområder og tiltak for å nå målsetningene basert på gjeldende lovverk og føringer i sentrale styringsdokumenter.

8.3 Nettskolen ⁹

Nettskolen Finnmark har i skoleåret 2023/2024 tilbudt nettskole for voksne og fag til videregående elever. Nettskolen er underlagt Nordkapp vgs. og støtter seg på de administrative tjenester som skolen allerede har på plass som for eksempel rådgiver, bibliotek, kvalitet innen eksamen og dokumentasjon, etc.

Fokusområder som Nettskolen Finnmark jobber kontinuerlig med er kompetanseheving for nett- og IT-pedagoger gjennom blant annet PFDK (Profesjonsdigital kompetanse) og fagdager sammen med Nettskolen Troms. Nettskolen Finnmark er medlem av FUN (Fleksibel utdanning Norge). FUN jobber kontinuerlig med påvirkning til ulike styrende organer i forhold til fleksible utdanningsløp fra videregående opplæring til universiteter. Gjennom FUN sitter Nettskolen Finnmark i et fagnettverk mellom alle de fylkeskommunale nettskolene i Norge.

Leder for nettskolen har også en rolle som fylkeskontakt for NDLA og NDLA for nettskolene i Norge.

Gjennomføringstall Losa 23/24: 97% bestått standpunkt, 93,5 % har bestått standpunkt og eksamen.

For videregående

Nettskolen Finnmark har hatt tilbud om R1 og R2 i samarbeid med Nettskolen Troms.

Nettskolen tilbyr samiskundervisning via Lakselv vgs. som er profilskole på det samiske. Få elever velger dette tilbudet. De øvrige skolene kjøper tjenester fra statlige vgs.

Veksling LOSA har skoleåret 2023/2024 hatt tilbud innen fire programområder på vg1: Naturbruk, Helse- og oppvekst, Elektro og datateknologi og Teknologi- og industrifag (39 elever).

Vg2 vekslingsmodellen var ikke søkbar skoleåret 2023/2024, men ble igangsatt fra høsten 2024. Der er det nå vg2 BUA, vg2 Aqua, vg2 HEA. Nettskolen har også en gruppe (FOB) for norsk og samfunnskunnskap full opplæring i bedrift. Dette er elever som har fagmangler i fellesfagene. Her var det 100% fullført og bestått.

For voksne

Nettskolen Finnmark jobber på oppdrag fra VKI og ga følgende tilbud skoleåret 2023/2024: Generell studiekompetanse (oppstart 2 ganger i året).

Prepp – prosjekt voksne innvandrere i fag og yrkesopplæringen (ViFY) Opplæringstilbudet er tilpasset voksne innvandrere med svake norskerferdigheter og består av norskinnlæring, yrkesnorsk,

⁹ [Nettskole - Finnmark fylkeskommune \(ffk.no\)](https://ffk.no)

fellesfag og yrkesfaglig fordypning på vg1. I denne fleksible og hybride modellen får deltakerne også tett oppfølging av lokale pedagoger.

Minoritetsspråklige elever og flyktninger Nettskolen Finnmark hadde våren 2024 fire elever i innføringstilbud, OLos. OLos er innføringstilbud for minoritetsspråklige elever som ikke har gode nok norskkunnskaper til å følge ordinær undervisning.

Nettskole for lærlinger

Skoleåret 2023-2024:

- Startet med norskundervisning – 11 lærlinger
- Startet med samfunnskunnskapsundervisning – 9 lærlinger

Lærlingene deltar på nettbasert ukentlig nettundervisning og får standpunkt karakter ved skoleårets slutt. Lærlingene ville normalt vært i målgruppen for tiltakene vi bruker å ha gjennom sommer og høstskoler, men vi har tro på at når tilbudet strekkes over litt lengere tid og at de blir mange nok til at det blir grupper av det.

Dette gir positive synergier mht. å bestå tilbudene. Potensielt vil alle tiltakene gi en god søkning på lære plass samt en god gjennomføring mht. å få fagbrev. Resultatene for tilbudene i nettskolen vil foreligge våren 2024.

8.4 Sommerskole/høst skole

Dette er 9.året at Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge tildeler midler til Finnmark. Det ble gjennomført vår og sommerskole for elever i engelsk, matematikk og naturfag. Målgruppen for vårskolen var VG1 elever med svake grunnleggende ferdigheter og som sto i fare for å ikke få bestått standpunkt karakter eller bestått eksamen. All undervisning var direkte målrettet mot utvalgte faglige områder som elevene ikke behersket godt nok for å bestå i fag. 14 elever besto enten i standpunkt eller i eksamen.

Det ble også startet nettskole for lærlinger i samarbeid med Nettskolen i Finnmark. Tilbudene blir gitt i norsk og samfunnskunnskap for lærlinger med manglende fag. Dette tilbudet pågikk fra høst 2023 og avsluttes vår 2024. Planleggingen av undervisningen er gjort i samarbeid med lærlingebedriftene slik at det ikke bli negative konsekvenser for driften av bedriftene ved at lærlingene undervises.

Undervisning av flyktninger fra Ukraina

Sparebank stiftelsen tildelte 360.000 kroner til innkjøp av PCer til undervisning av flyktninger fra Ukraina i 2023. Dette var til stor hjelp for organisering av undervisningen.

Oppsummert

Med bakgrunn i strukturelle utfordringer mht. sentralgitte eksamener og regelendringer med å få gjennomført lokale eksamener i fellesfagene umiddelbart etter sommerskoler, så ble det noen færre elever som fikk tilbudene i 2023 enn tidligere år. Det var likevel 34 unge som kan være sikret fremtiden sin ved å bestå fellesfagene på yrkesfag, enten ved å søke lære plass eller fullføre fagbrev med bestått. Resultatene av disse tiltakene sikrer økt tilgang til faglig arbeidskraft i offentlige og

private bedrifter. Samlet sett har det deltatt 466 elever/læringer i tiltakene over en periode på 9 år. Over 300 elever/læringer har bestått enten standpunkt eller eksamen i fellesfag. Tiltakene bidrar i statistikkene for økt gjennomføring i videregående opplæring i Finnmark.

8.5 Veien hit og veien videre

Skoleeier har i en årrekke jobbet med å utvikle et godt system for kvalitetsutvikling i videregående opplæring. Skolene jobber med selvanalyse av egen virksomhet, og skoleeier følger opp arbeidet med å bistå til videre kvalitetsutvikling. Sammen ser vi på tiltak og evaluerer for å se hva som gir resultater. Skolene har jobbet forskningsbasert og systematisk over tid med kvalitetsutvikling i skolen.

I 2022 ble Strategi for videregående opplæring vedtatt. Strategien heter *Bærekraftig opplæring i Finnmark – med hjerte rundt eleven og lærlingen*.¹⁰

Målet med strategien er å arbeide systematisk med et felles og forpliktende arbeidsverktøy for aktørene innenfor videregående opplæring i Finnmark. Den skal gi et felles grunnlag i arbeidet med å utvikle kvaliteten i opplæringen. I dette ligger det å bidra til at politisk og administrativ skoleeier, skoler og lærebedrifter arbeider mot felles mål og går i felles retning. Strategien skal synliggjøre hva opplæringssektoren er opptatt av overfor våre samarbeidspartnere.

Strategiplanen har tre valgte satsingsområder: ***læringsmiljø, tilpasset opplæring og vurdering***. Valgte satsingsområder videreføres.

Mål for læringsmiljø

Elevene/lærlingene skal ha et trygt og godt læringsmiljø der alle er inkludert og trives. Elevene/lærlingene opplever å bli sett som menneske, og som en faglig og sosial ressurs i et læringsfellesskap. Læringen skjer innenfor trygge og tydelige rammer, og det skal oppleves som trygt å prøve og feile.

Mål for tilpasset opplæring

Alle elever/læringer skal ha likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av deres forutsetninger. De skal oppleve lærelyst, utfordringer og mestring. Alle skal bli sett og bli møtt med positive forventninger. Eleven/lærlingen er hovedaktør i egen læring, bruker og utvikler stadig nye læringsstrategier og opplever variasjon i læringsaktiviteter og arenaer.

Mål for vurdering

Vurderingen skal både gi et bilde av hva elevene/lærlingene kan, samt fremme læring og utvikling. Vurderingen er en integrert del av læringsprosessen, og brukes til å tilpasse opplæringen. Elevene og lærlingene opplever variasjon i vurderingsformer, vet hva som forventes av dem og hva som skal til for å lære mer.

Skoleeier har sammen med skolene arbeid med implementering av læreplanene, opplæringslov og fullføringsreformen. Det jobbes kunnskapsbasert og erfaringsbasert med å finne de gode tiltakene og øke gjennomføring i videregående skole. Systematiske erfaringsdelinger og diskusjoner rundt vurderingspraksis blant lærerne er med på å skape en mer rettferdig praksis rundt elevenes

¹⁰ [strategi-videregaende-opplaring-i-finnmark.pdf](#)

underveis- og sluttvurdering. Dette gjøres i lærernes faglige nettverk, gjennom sensorskolering, kursing av faglige ledere og prøvenemder.